Yarım
Ay
15 Kuruş
Numara 5

15 GÜNDEN 15 GÜNE

15 NiSAN 1935
№ 5

YARIM Ay idarehanesi
İstanbul : Vilâyet Konağı Karşısında
Posta Kutusu : 629
Telefon : 23607 Telgraf : Resimliay

Geçenlerde, şehir tiyatrosundan bayan Feriha Tevfik'le bir mülâkat neşretmiştim.

Bu konuşmamda, sevimli sanatkârdan boş zamanlarında neler okuduğunu öğrenmek istemiş ve:

— Ben okumaktan hiç hoşlanmam! cevabını almıştım. Ben bu cevabı yazarken "cehlini itiraf eden sanatkârın yüzü, utancından kızarmadı bile!" demiştim.

Bu mülâkatımın intişarından hemen birkaç gün sonra, bir gündelik gazetenin iç sahifelerinde, bayan Feriha Tevfikten bahseden birkaç satır gördüm.

Bu havadise nazaran, genç sanatkâr, mahkemeye müracaat ederek, yaşının tashihini istemiş.

Zira nüfus kâğıdı; yirmisine henüz basan sanatkâra, açıktan dört yaş yüklüyormuş.

Bu havadisin intişarından sonra, dedikodu gönüllüleri, dillerinin düğümünü çözdüler, ve sanatkârın bu hareketini, muhtelif sebeplere atfettiler. İçlerinden bazıları:

— Ne ileriyi düşünen kadın.., Daha kırkına girmesine yıllar varken, yaş tasarrufuna başlıyor! dediler.

Bazılarına göre: şehir tiyatrosunda, birinci sınıf kadın sanatkârların en gencinin maaşına, yirmi beş kuruş zam yapılacağına dair bir şayia çıkmış.

Bayan Feriha Tevfik bu şayianın tahakkuk edebileceğini düşünmüş; ve yaşını, bu zammı kaçırmamak için küçültmek, yahut düzeltmek istemiş.

Yine bazılarına göre: sanatkârın, tam yirmi beş yaşında ödemeyi taahhüt ettiği bir borcu varmış. Ve o, nüfus kâğıdındaki değişikliği, bu borcun yaklaşan vadesini tehir düşüncesile yapmış.

Ben geçenlerde, kendisinin en yakın akrabalarından birisile konuşuyordum. Ona, işittiğim bu şayiaları anlattım. Ve, hangisinin hakikate uygun olduğunu öğrenmek istedim. Muhatabım, sözlerimi ve sualimi uzun bir kahkaha ile karşıladı ve:

— Hiç, dedi, hiçbirinin aslı yok bunların...

Ve, kısa bir sükûttan, kısa bir tereddütten sonra, bu işin maalesef tahmin edemediğimiz basit, ve masum sebebini anlattı.

Meğer; yazıma başlarken, bir mülâkatta kendisi hakkında kullandığımı söylediğim kelime, hassas san'atkârın izzeti nefsini hırpalamış, ve gecelerce gözyaşı dökerek, bana verilmek üzere bir cevap hazırlamış. Dostum Selâmi İzzete vererek neşredilmesini dilemiş.

Selâmi İzzet; nedense, nasılsa, bu isteği yerine getirememiş, ve yahut getirmemiş.

Bu vaziyet, san'atkârın zaten bozulan sinirlerini iyice deşelemiş; ve bana, müstehak olduğum cevabı, bilfiil vermeği kararlaştırmış.

Bana bunları anlatan arkadaşımın söylediğine göre, yaşını; bu kararını yerine getirebilmek maksadile küçültmüş,

Küçülecek... bu suretle boş zamanlarında gidebileceği bir mektebe yazılabilecekmiş. Malûmya, Maarif Vekâleti ilk, orta mekteblerle liselere kayıd olunacakların asgarî ve âzamî yaşlarını tahdit etmiştir.

Bayancık bir defa mektebe kayt ve kabul olundu mu geceli gündüzlü çalışacak; elde edeceği yeni bilgiler arasında bilhassa güzel yazı yazmağa çok büyük bir ehemmiyet verecek!...

Çok yakında da bana; balon gibi boş cümlelerden mürekkep bir mektubu değil, yaldızlı diplomasının koca bir kılişesini neşretmekle cevap verecekmiş!..

Ben, edindiğim bu malûmatı, sanatkârın yaşı hakkında çıkan şayiaların asılsızlığına işaret maksadile yazıyorum.

Değerli bir san'atkârın en mübrem bir ihtiyacına kavuşmasına sebep olmak bana, derin bir iftihar ve keyif veriyor. Ve ben, bu iftiharın keyfile, hoşlanmadığı satırlarımla onu üzüşümden doğan teessürümü unutuyorum.

N. S.

Bayancık Feriha Yoyo oynarken

Bu Sayıdaki Yazıcılardan Bazıları

- Nurullah Ataç
- Naci Sadullah
- Operatör M. Kemal
- Suat Derviş
- Ziya Şakır
- Cahit Uçuk
- Koşucu Besim

YARIM AY'ın 1 ve 2 Numaraları Yeniden Basıldı

Mecmuamızın birinci ve ikinci numralarını edinemiyen, kolleksiyonları noksan kalan okuyucularımız, şimdi bu sayıları gerek kitapçılarından, gerek idarehanemizden tedarik edebilirler.

GÜNAH

Yazan : **M. S.**

... susuyordu.

Ben; ne bu "kurulan müthiş tuzağın„ mahiyetini tahmin, ne de, o anda yapılması lâzım gelen harekt, söylenmesi lâzım gelen sözleri tayin edemiyordum. Tıbkı çok meraklı bir tefrika dinler gibi, onun söze başlamasını bekliyordum. O, uzun sürmeyen sükûtu esnasında, sinirlerini bu göze görünmeyen katı parmakların kıskacından kurtarmış gibiydi. Nöbetini atlatmış bir sar'alı sükûnu gelmişti haline:

— Şırınganın yapılışından, ve ilâcı alışımdan sonra çok geçmemişti ki, sinirlerime, hamamdan çıkmış bir insan miskinliği çöktü ve bu miskinlik, tıbkı ağır ve tatlı bir uyku başlangıcının hafifliği gibi, ta iliklerime kadar işledi.

Sonra kafamın içi; nikbin bir hayal zenginliğile doldu; ağırlaştı. Ve nihayet göz kapaklarım; bütün gayretimi yenerek perdelediler gözlerimi.

Bu gayri tabiî dalıştan, ayıldığım zaman, beynim karıncalanıyor, ve şakaklarımdaki damarlar, kopacak gibi atıyordu.

Elimi, yani başımdaki masanın üzerinde ki saatime attım. Fakat o anda, arkamdan, ve yatığımın içinden gelen bir ses; bana her şeyi anlattı:

— Bu ne uykusu kızım?

Başımı arkama çevirmeden, bu yılışık, küstah, ve lâübali sesin sahibini tanımıştım: oyudu... Müşfik (!), ve baba edalı doktor Şemsettin...

Hicranın son cümlesi beynimi, iğneli bir fırça saplanmışcasına, sızlatmıştı. İhtiyarıma tabi olamayan dudaklarım, dehşetle açıldı:

— Ne söyliyorsun Hicran?

Hicran'ın gözleri; sonsuz bir kin, isyan ve ıstırap anaforu gibi karıştı, parladı, karardı... Yine karıştı, yine parladı, ve yine karardı. Sesine; en miskin yürekleri bile şahlandıracak isyan gelmişti:

— O anda; o sesi duyduğum anda; o bir tek an içinde; kafamın içinden kamçılanmış hecin kervanları hızıyle geçen kopuk kopuk düşünceleri.. biribirini tutmaz niyetleri, kararları, ve kararsızlıkları da.. maneviyatımı ihtilâle veren karışık, ve kalabalık duyguları da anlatamam sana. Zira, bütün bu duygular ve düşünceler kalbimde, ve kafamda seçilemez bir hızla kaynaştılar

Kafamın cinnetle şuur arasında bocaladığı bu andan sonra, göğsüm; havası alınmışcasına daraldı, bunaldı... Gözlerim, hayalî bir uçurumun dehşetile karardı. Ve melekâtımın d[...] duğu son maddî acı, karyola kenar[...] hızla çarpan başımın müthiş sı[...] oldu...

Ondan sonrn gözlerimi; yaba[...] bir dekor içinde açtım. Bembe[...] duvarları, kuvvetli iyod ve eter k[...] kularile burası, bir hastaneye be[...] ziyordu. Başımı bir azkaldırıp ta, ay[...] ucumda kitap okuyan hemşirenin b[...]

GÖNÜLLÜLERİ

Geçen sayının devamı :

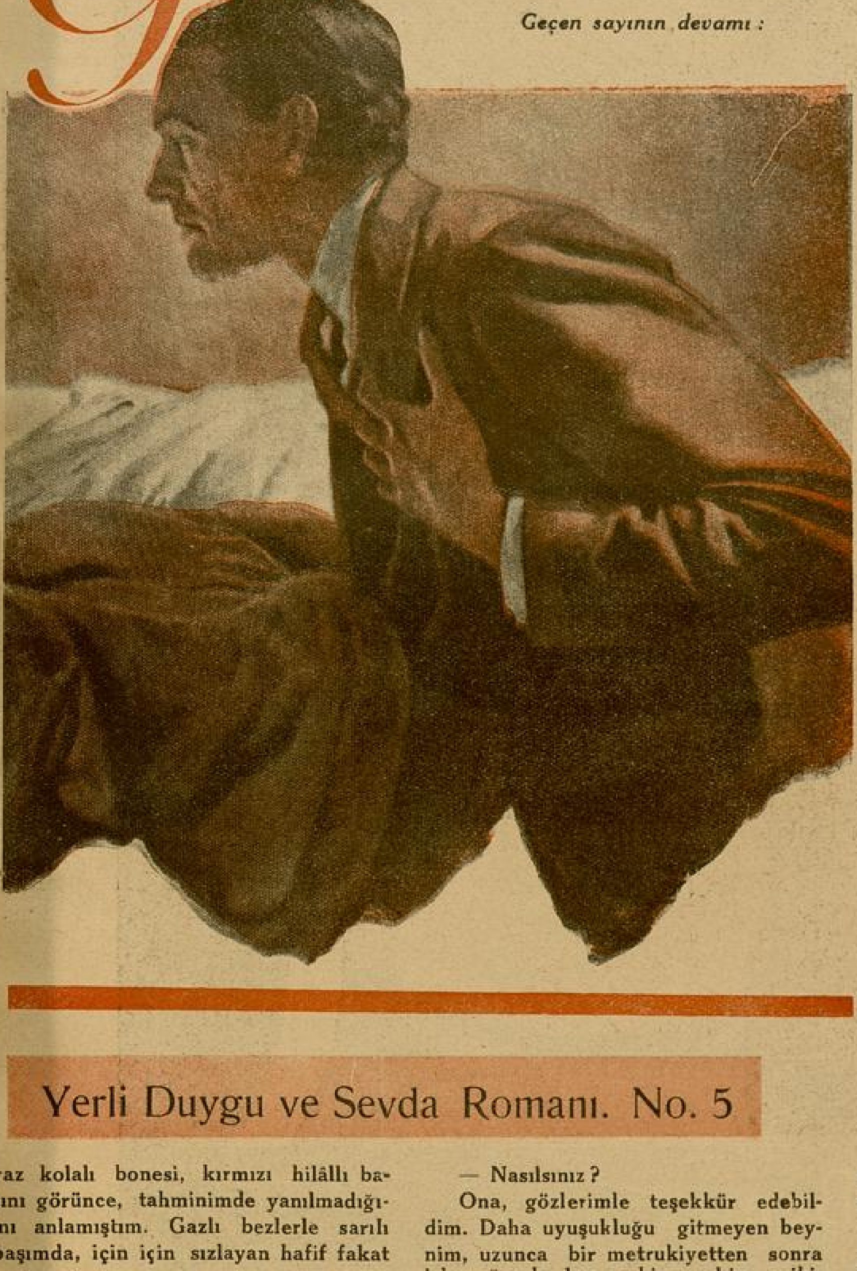

Yerli Duygu ve Sevda Romanı. No. 5

yaz kolalı bonesi, kırmızı hilâllı başını görünce, tahminimde yanılmadığımı anlamıştım. Gazlı bezlerle sarılı başımda, için için sızlayan hafif fakat devamlı bir ağrı, bir sızı vardı. Hemşire, kitabını, yanındaki kanepeye fırlattı, ve baş ucuma sokuldu. Gözlerime dikilen açık elâ gözlerinde, derinliği derhal sezilen sıcak bir şefkat vardı. Sesi de bakışları kadar yumuşaktı. Sordu :

— Nasılsınız ?

Ona, gözlerimle teşekkür edebildim. Daha uyuşukluğu gitmeyen beynim, uzunca bir metrukiyetten sonra işlemeğe başlayan bir makine gibi, adeta seke seke çalışıyordu. Hafızamda parça parça, kırık kırık hayaller belirip kayboluyordu. Bulanık muhayyelemde rü'yalarımla hakikatler biribirine karışıyordu. Sonra beynimin adesesi, ayarı düzeltilen bir mikroskop camı gibi netleşti. Ve hakikatlerin tebellüriyle beraber, kafam, yığın yığın istifhamların hücumuna uğradı : Burası neresidir ? Beni buraya kim, nasıl getirmişti ? Ne kadar zamandır buradayım?

Gözlerini gözlerimden hâlâ ayırmayan hemşireden, bütün bunların cevaplarını öğrenmek istiyordum. Fafat o kadar takatsizdim ki.

Hemşire :

— Babanız, dedi, yarım saat evvel buradayıdı. Biçare, eğer yarım saat daha bekleseymiş, kendinize geldiğinizi görebilecek, ve ağlayarak gitmiyecekmiş ?

Bir zaaf anında, sahte bir şefkate kanmanın nelere mal olabileceğini iyi öğrenmiştim. Bu itibarla; belki haklı, belki haksız olarak babama acımayı, babama inanmayı bir gaflet saydım. Hele o anda, ona karşı öyle uçsuz bucaksız bir kinim vardı ki... hiçbir zaafını mazur göremiyor, affedemiyor, hiçbir zaafına inanamıyordum !

Hastabakıcının ağzıma verdiği kaşığı yudumlarken, gayrı ihtiyarî yarım saatin içinde beynimi uyuşturup zehirleyen "Kuvvet şırıngasile (!)" ; " Mantol (!) u hatırladım.

Hicran yine susmuştu. Mütereddî asılzadeleri keyiften çıldıran, keyif verici zehirleri; zavallı hasta bir kıza ilâç diye süren serserinin hüdudsuz iğrençliği içimi dehşetle doldurmuştu.

İnsanların, hased, ve behimî ihtiras yolunda bu kadar sefilleşebileceklerini, canileşebileceklerini havsalama sığdıramıyordum.

Hicranın, bu acı bahisle sinirlerini daha fazla yormasına imkân bırakmıyacaktım. Ve, merakıma rağmen konuşmanın yolunu değiştirecektim. Fakat o, sükûtunu; sudan bir vesile, başka bir mevzu, bir bahis bulmaya bile imkân vermiyecek kadar kısa kesti. Ve hikâyesine devam etti :

(Arkası var)

Siz Beni Bir Şeytan mı Sandınız?

Ben kedileri çok severim. Bilmem siz de kedileri çok sever misiniz?..

Kediler dünyanın en munis hayvanlarıdır. Okşanmak.. sevilmek için yaradılmış olan bu hayvanları ben, küçük yaştanberi birçok defalar aldım, besle-

Yazan :

SUAD DERVİŞ

dim büyüttüm.

Dizlerimin üzerinde, kucağımda taşıdım; ipek yastıklara yatırdım, onlara sütlerini içirdim, sonra ciğerlerini kendi ellerimle yedirdim. Boyunlarına renkli kurdelâlar takar, sonra karşılarına geçer muhabbetle yüzlerine bakar, bu suretle içim açılırdı."

Halbuki bu bin ihtimamla büyüttüğüm sevimli mahlûkların hiçbirinde, ne bir zerre vefa.. ne de bir parça sadakat gördüm.

Onlar, benim kucağımdan inip, kendilerini çağıran bir başka yabancının kucağına çıktılar; ve onun okşayışlarına yaltaklandılar.

Sahibini kaybeden bir köpek ağlar, uğlar. Halbuki, başka dostların bana hediye ettiği nazlı kediler, hiç de eski sahiplerine vefa göstermediler, bende rahat ettiler ve kimseyi aramadılar...

Fakat onlar, ufak bir hırçınlıkla hemen ellerimi tırmaladılar, kanattılar. Aylarca onları besleyen, seven, okşayan ellerimi!... Kediler çok hodbin, sadakatsız ve vefasız... ve bilhassa nankör mâhlûklardır.

❖

Kediler hakkında bir sürü fena tecrübelerim olduğu halde, eğer gelib bana sorsalar ki: "kediler mi daha nankördür yoksa erkekler mi?..„ hiç tereddüt etmeden: "erkekler!..„ derim. Çünki erkekler yalnız nankör değil, hem de iftiracıdırlar. Ve dünya kurulduğundanberi ellerinde esir tuttukları, inlettikleri, çalıştırdıkları.. maddî ve manevî suretle istismar ettikleri kadınlara, mütemadiyen iftira etmektedirler. Onları olduklarından daha başka bir türlü görmek ve göstermekte.. daha doğrusu görür görünmektedirler.

Kadın, beşeriyetin ibtidaî devrelerinden bugüne kadar daima ve daima, adeleleri kendi adelelerinden daha sert.. cüssesi, kindi cüssesinden daha büyük.. ve yumrukları kendi yumruklarından daha kuvvetli olan erkek elinde bir oyuncaktır.

Buna rağmen, tıbkı müstemlekelerdeki tab'alarına iyilik ettiğini isbata çalışan emperyalist bir develet gibi, erkekler bir ağızdan: "biz kadınlarımızı başımıza taç ettik.. kadın bizim sultanımızdır; bizim zevkimiz onu süslemek, bizim arzumuz onu himaye etmektir... Bizim hayatımıza kadın hükmeder... Biz onun elinde aciz ve küçük köleleriz... O evinde rahat etsin, biz dışarda onun için çalışırız... Kadın çalışamaz naziktir... yorulur„.

Derler ve sonra kadın evin içinde aylıklı bir beslemeden daha fazla çalışır; sultanı olduğu efendisine çorba pişirir, çorap yamar; evini süpürür, yatağını temizler, çamaşırını yıkar; ve çocuklarını büyütürken, nazlı kadınına dışarda çalışmak müsaadesini vermeyen erkekler, hariçte her şeyi kendi menfaatlerine yontarlar.„ Kanunlar efendilerin menfeatine göre yapılır... ahlâk prensipleri efendilerin arzusuna muvafıktır. En tabiî ve en insanî haklar: (kadının yüzünün karası, fakat erkeğin elinin kınasıdır).

Hükümdar - bazı istisnalar bertaraf- erkektir. Dünyanın hiçbir tarafında kadından bir hükûmet reisi gördünüz mü? Dünyanın daha hiçbir yerinde kadın bir başvekil, bir vekil görülmemiştir.

Kadınların saylav seçip seçilebildiği medenî memleketler ise pek azdır. Daha Fransa gibi Avrupanın en ileri memleketlerinin birinde, kadının vatandaş, olduğu anlaşılmamıştır. Buna rağmen hatta poletika işlerinde bile, bir yerde bir bozukluk oldu mu:

— Cherchez la femme!.. derler. Bunda kadın parmağı arayınız„ diye bir töhmete oğrar.

Kadının fesat olduğuna, kadının kurnaz olduğuna, kadının kudretli olduğuna, kadının entirikacı olduğuna.. kadının bir şeytan olduğuna dair muazzam bir edebiyat vardır.

Halbuki eğer kadın şeytanlığı öğrenmişse, onu erkekler esir tutmuşlardır da ondan öğrenmiştir. Esirlerin ahlâkı kuvvetli olmaz, zaif insan hilekârdır ve entirikacıdır.

Ona, serbestce hayatlarını yaşamağa müsaade edilmiş olsaydı, o tabiî isteklerini bile ve entirika ile elde etmeğe çalışmazdı. Eğer onun zekâsı işlense, beyni ilimle doldurulmuş olsa, bu başta marazî bir kurnazlığa yer kalmazdı.

Eğer kadının, daha mazilerde çalışmasına ve hayatını şerefile, haysiyetile kazanmasına müsaade edilseydi.. erkekten alacağı para, ekmek ve süsü bak etmek için olmasaydı, işveyi, yalanı talim etmiş fettan kadınlar da olmazdı.

Sukut etmiş her kadının günahı bugünkü cemiyeti.. bugünkü cemiyetin tarzı hayatını," kanunlarını ve ahlâk telâkkilerini.. yaşama imkânlarını kurmuş olan erkeklerindir.

Eğer eski darbımeselin söylediği gibi: (kadının fendi erkeği yense) idi, medeniyetin bu kadar ilerlediği!!... yirminci asırda hâlâ kadın şimdiki vaziyetinde mi olurdu?..

Eğer kadın şeytan olsaydı?.. iddea edildiği gibi erkek kadının elinde bir oyuncak olsaydı, bugün hâlâ eski vaziyetinde olmazdı.

Şimdi bugün hâlâ en az ücretle çalışan amele kadındır. En az para eden ses kadın sesidir. En küçük maaşlı memur kadındır. Kadın memur, bu az maaşla yalnız on iki saat çalışmak mecburiyetinde değil, bazı ufak istisnalarla, patronunun akşam davetini kabul etmek.. cuma günü şefile bir gezinti yapmak; hatta erkek memur arkadaşlarile arada sırada pikniklere gitmek mecburiyetindedir.

Hepsinin gönlü hoş olmazsa, ekmek elden gider. .

Hayır.„ kadına edilen iftira çok büyüktür... Kadın şeytan değildir...

Kadın insanları evvelâ kanı, sonra südüle besleyen.. çocuk beşikleri üstünde koruyucu bir melek gibi eğilen... insanlara ilk gülümsemeyi öğreten, ve ilk korkudan kolları arasına iltica edilen anadır... Kadın, erkeğinin bütün işini of demeden gören, erkeğin her derdine ortak olan; her derdini paylaşan hayat arkadaşı can yoldaşıdır.

Hayır Baylar!.. Kadın bir şeytan değil, bir kurbandır.

Baharda açmış bir beyaz zanbak kadar beyaz kalbini size veren. bütün emellerini, rüyalarını sizin kollarınız arasına bırakan kaç genci siz, bir kaç kere kokladıktan sonra fırlatıp atmışsınızdır!...

Kadının, en küçük bir hakkını müdafaa için yükselttiği şikâyet sesini, nasırlı parmaklarınız arasında boğan siz değil misiniz?.. Haşin, duygusuz hakaretlerinizle yaralanan izzeti nefsini korumak istediği vakit, onun narin vücudunu ayaklar altında çiğnediğinizi unutuyor musunuz?..

Kadın, bin türlü fena hırslarla kuduran erkek kitleleri, biribirlerile boğuştukları zaman, arkalarından sadık bir köpek gibi cebheden cebheye koşan.. yaraları saran, acıları gideren ve şefkat ve teselli sunan bir hemşiredir.

Hey baylar... Kadın size soruyor :

— Ben bir şeytan mıyım?... İçinizde bana şeytan demeğe cesareti olanlar daha var mı?..

Yazan:

CAHİT UÇUK

SIRMANIN HALIS

...Küçük köyün basık tavanlı, küçük kerpiç kalıbı örneğindeki evlerinin üstüne gece inmiş... kapılar kapatılmış, ocaklar çatılmıştı. Her bacadan çıkan kıvılcımlı duman karanlığın içine karışıyor... ocaklar tütüyordu.

Köyde, şehirlilerin yemeğe oturdukları vakit, yatılır, ışıklar ve ocaklar söndürülür; sabah erken uyanmak için, yataklara girerler.. Küçük köyün üstüne şimdi gece indi. Işıklar, ocaklar yandı, şehirlilerin yemek vakti geldi çattı. Fakat, bacalardan çıkan küçük ateş yıldızlı dumanlar kesilmedi. Köyün yaşayanlarını bilen biri, karanlıkta ortalığı gözden geçirse, görürdü ki; kızı, taze gelini olan damların bacası tütüyor. Köyün sırma saçlı, gök gözlü, kara ibrişim büklümlü, üzüm gözlü kızları, gelinleri aylardenberi sabahlaradek çalışıyorlardı.

Her ocağın yanında ucu tavana dayanmış halı tezgâhları kurulu, önünde başı eğilmiş tazeler, her ışığın dibinde elinde yün eyesi (eye = yün bükülen alet) kocamış nineler!.. Bütün köy, geceyi gündüze katarak şehirdeki halı seçimine en güzel dokunuşlu halıyı vermek, emeklerinin armağını almak için çalışıyorlardı.

***

...Sabah güneşin ilk ışıklarının bir altın çubuğu, köy odasının tahta parmaklıklı penceresinden içeri girdi. Duvarda asılı yanan lâmbanın aydınlığını söndürdü. Dört köşeli, dayalı döşeli oda gamsiz bir renkle doldu. Bu rengin içinde, sayısız pırıltılı yün tozları uçuşuyor. Odayı esimsiz bir güzellikle sarıyor!..

Ocakta gece dumanı tüten kütüklerin, yığını çökmemiş ak külleri duruyor.. Üst yandaki raflarda kalaysız kırmızı bakırlar tutuşmuş gibi.. Boyu yerden tavana yükselen pırıl pırıl ceviz tezgâhın gergin sayılı, düzgün sıralı iplikleri, adsız bir calgının dinlenmemiş türküsünü çalar gibi, sesler veriyor. Dibinde durmadan yorulmadan çalışan parmakların oynamasile.. küçücük bir kız bu tezgâhın başında..

Bir halı yasdığın üstüne oturmuş, gün ışığıyle yanan başının sırma örgüleri yere yığılı.. Gözleri, önünde asılı renk renk yün yumaklarında.. Sağ elinde çakı kadar küçük gümüş bir hançer; yumakların uçlarından sarkan yünlerden istediğinin ucunu çekiyor. Gerili ipliklerin arasına sararak ilmik atıyor. Sonra ucunu hançerin keskin ağzile kesiyor. Elleri uçar gibi bir sağa, bir sola koşuyor; elindeki bir renk yün hangi nakışa lâzımsa oraya birkaç ilmik atıyor; sonra başka bir yün ipliği o nakışı tamamlıyor. Arasına argacını (argaç = ilmekleri biribirine perçemlememek için çözümün için atılan ipliktir) atıyor. İplikler biribirinin içine kavuşuyor, koca demir dişli kirkid (kirkid = ilmikleri sıkıştırmak için kullanılan demir ve saplı taraktır) kolunun son kuvvetile ilmiklerin üstüne iniyor.. pürüzlü uçları makasla düzeltiliyor, halı dokuması artık sonuna gelmişti.

En üstüne gelmişti. En üstü iki parmak eninde bir düz kenar d kudu. Sonra koca makası, yuk gergin iplerin üstünde yürüt Kırt.. kırt.. kırt.. Halı yukarı ipler ayrıldı, düştü. Bir ucu tezgâ kalın alt koluna sarıldı. Onu ora çözecek kuvveti kalmamıştı. K mamıştı amma, onu da yalnız baş ması gerekdi. Nasıl ki altı karış enin on karış boyundaki halısını kimse yardımını beklemeden dokumuştu. K yun postlarını elile yolmuş; yünü kendi taramış, ipini bükmüş... Dağ

(Sonu 28 inci sayfada)

B'ty Roso

Bu resim, geceleyin Darülbedayı locasında fotoğrafçımız tarafından çekilmiştir. Mülâkatlar Kraliçesini arkadan, ve Naci Sadullahı dipte görüyorsunuz.

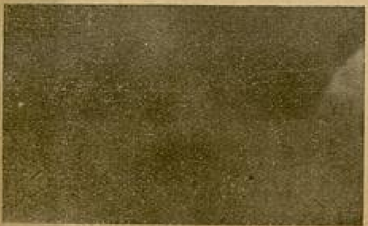

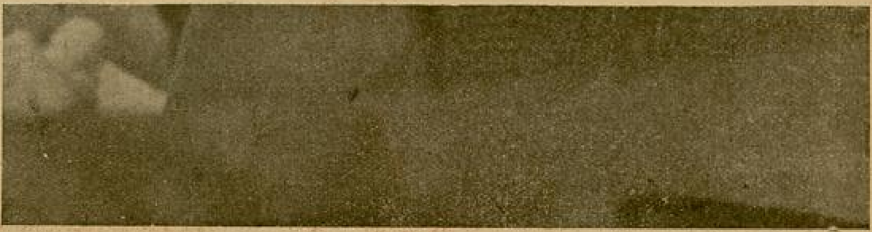

Hiç Kimseyle Konuşmıyan Mülâkatlar Kraliçesiyle Nasıl Konuştum?

Kulak misafiri olduğum şu konuşma, tramvayda önümde ki sırada oturan iki kişi arasında geçmişti :

— Kendi istediklerinden başka hiç kimseyle konuşmuyormuş. Hele gazetecilerle hiç!

— Kimmiş bu kadın?

— Bu kadın, "Dünya Mülâkatlar Kraliçesi„ imiş. Bu unvanı ona, hiçbir gazeteci ile görüşmeyen, dünyaca tanınmış büyük adamları dile getirebildiği için, vermişler.

— Neredeymiş şimdi ?

— Şimdi İstanbuldaymış. Birkaç gün sonra da memleketine dönecekmiş. Gelir gelmez Ankaraya gitmiş.

Yazan: Naci Sadullah

Aynı günde tesadüfen duyduğum ve aşağıya yazacağım muhavere de, bir günlük gazetenin yazı işleri müdürüyle bir muhbir arasında geçmişti :

— Betty Roso ile konuşabildin mi?

— Ne gezer!... Gazeteci deyince kadının suratı, yaşı yüzüne vurulmuş gibi buruşuyor.

— Canım, bu kadının gazetecilerle konuşmadığını söyledikti sana. Bu kadar senelik bir muhbir olacaksın. Uydurma bir sıfat takınmayı da mı akıl edemedin?

— Onu da tecrübe ettim amma, yine boş çıktı. Zira kadın Ankarada, Vedat Nedimle [1] konuşmuş. Ve ondan, İstanbulda konuşabileceği mühim adamların isimlerini, adreslerini almış. Hattâ o zevata bir de tavsiye getirmiş. Bir elinde isimlerin listesi, bir elinde adresler, cebinde de tavsiyeler. O kapı senin, bu sokak benim, dolaşıp duruyor. Eğer elindeki listede adın yoksa, yirminci asırın Hızırı olsan metelik verdiği yok!

Arkadaşlardan birisi gazeteci olduğunu söylemiş, kadın iki elini beline dayamış ve :

[1] Matbuat umum müdürü.

(Sonu 31 inci sayfada)

Beyaz Kadınlar filmi yıldızı, Karol Lombard

Sinema Alemini Altüst Eden Mülâkatlardan

No. 1

(Geçen nushamızda, Şikago Tribünün meşhur röportörü Ceyms Stardan bahsetmiştik. "Holivud, ve bütün sinema âlemini altüst eden kitap,, adlı eserinin hayret verici macerasını da anlatmıştık.

Bu kitabın elimize nasıl geçtiğini de yazmış, ve içindeki mülâkatları sıra ile tercüme edeceğimizi vadetmiştik.

Bugün bu vadimizi yerine getirmeğe, Ceyms Star'ın Greta Garbo ile yaptığı mülâkatın tercümesini neşre başlıyoruz.

Ceyms Star'ın mülâkatı, çok uzundur. Muharrir, evvelâ uzun uzun onunla nasıl tanıştığını, nasıl anlaştığını anlatmaktadır.

Bu röportajın diğer sahifeleri de birçok lüzumsuz tafsilâtla doludur.

Biz bu yazıdan Greta Garbonun; aşk hakkında telâkkisini gayet iyi anlatan bir parçayı aldık:)

... Bir buçuk aydır, hayatım;

Bütün dünyanın tanıdığı, ve bütün sinema düşkünlerinin bayıldığı Greta Garbo'nun hususiyetinde geçti. Şimdi acemi meslekdaşlarımın bütün dünyaya, esrarengiz bir yirminci asır melâikesi şeklinde tanıttıkları bu İsveç dilberinin içini, içyüzünü.. kendi içim kadar iyi biliyorum.

Bu bir buçuk ayı onu, bütün prestişkârları hesabına, tahlile ve iyice anlamıya çalışarak geçirdim.

Size evvelâ üç beş satırda onun dışının ve iç yüzünün bir portresini çizivereyim:

Greta'nın başak sarısı, ve kendiliğinden dalgalı saçlarla çevrili beyaz yüzünde, işlenmiş bir zekânın inceliği var.

Fakat onun; ilk ve en fazla göze çarpan tarafı: yeşil, derin, ve iri gözleri.

Greta, bir ihtiras pınarcığını andıran etli, iri ve daima yarı açık duran dudaklarını hiç kıpırdatmasa bile, gözlerile konuşabilir.

Zira onun, mütemadiyen değişen mana dolu gözlerinden bütün duygularını, bütün arzularını, hatta bütün düşüncelerini okumak gayet kolaydır.

İnce, mevzun endamı, uzuna yakın boyu, zarif edası; ve mağmum, ağır tavırlarile o ilk bakışında bir hisli sevdam elikesine benziyor.

Fakat hiçbir insanın görünüşile iç yüzü arasındaki fark, Greta Garbo'daki kadar hududsuz olamaz.

Gretada ihtiras bir hastalık derecesine varmıştır. O hayatının en büyük zevkini sıcak bir odanın yumuşak, ve bol yasdıklı dinvanına uzanmakda bulur.

Fakat başının altında bir sevgili kolu; ve yanı başında şampanya şişesi olmak şartile.

Onunla bu dekor içinde geçen 45 günümün yalnız bir gününü, meslekî tecessüslerimin tatminine ayırabildim.

Geriye kalan zamanlarımı o; kudretli ihtirasının borasile sürükleyip götürdü. Ve bana; mesleğimin yüklediği işleri okadar unutturdu ki, - itiraf edeyim - ona karşı oynadığım âşık rolüne, gönlümü hakikaten kaptırmaktan korktum.

*
* *

— Sıcak bir oda. Şampanya, ve yanımda sen... Hayattan daha büyük zevkler istemiye kalkışırsam, çok fazla kanaatsızlık etmiş sayılmaz mıyım cicim?

— Bu değişmiyen dekor içinde muvakkat olan yalnız benim. Bu cümleyi benden evvel; kimbilir kaç kişiye söyledin. Netekim, benden sonra geleceklere de ayni sözleri tekrarlıyacaksın!

Sinirlerini bozmaktan daima sakınan sevimli İsveç dilberi; bütün sözlerimi olduğu gibi, bunu da sükûnla karşıladı. Ufak, muntazam, ve parlak kâğıt kadar beyaz dişlerini göstererek gülümsedi. Ve saçlarımı kavrıyarak başımı yüzüne çekti.

Yarı kapanmış denecek kadar süzülen baygın gözlerini gözlerime dikerek fısıldadı:

— Evet! fakat senden evvelkilere ayni sözleri söylerken, samimi idim; netekim şu anda sun'ilikten ayni derecede uzağım... Ve senden sonra geleceklerle konuşurken sahte olacak değilim!...

Şu anda, içimi dolduran, ve etimi doyuran yegâne erkek sensin. Şu anda senden başka kimse alâkalandırmıyor beni!

Ben, sevgili seçiminde çok müşkülpesendim. Sevgilerim, gördüğün.. duyduğun.. anladığın kadar içten, derin, ve ihtiraslıdır.

Fakat yanardağların bile söndüğü bir zamanda; sevgi denilen ateşin; bütün bir ömürce tutuşacağına inanan budalalardan değilim.

Gönülleri tutuşturan bu ateş de, her ateş gibi, mutlaka sönmeye mahkûmdur.

Benim şu anda sana karşı duyduğum ateş de, senin şu anda bana karşı duyduğunu söylediğin ateş gibi sönecektir elbet.

Ve sen; benim içimde saman alevleri kadar çabuk yanıp sönen bu ateşi, en uzun sürdürebilenlerden birisisin!...

Sözlerini sükûtla virgülleyen Gretanın, dalgınlaşan gözleri şampanya şişesinin yanındaki çerçeveden sırıtan Con Cilbertin müstehzi suratına takıldı, yaşardı:

— Yalnız ilki müstesna! dedi.

Fakat o, ıstıraplarını çabuk yenmesini iyi biliyordu.

Yerinden fırladı. Gramofona çok oynak bir rumba plâkı koydu. Omuzlarını bir Şarklı rakkase gibi titretip, ıslıkla ve ayakla tempo tutarak, yanıma döndü; doldurduğu kadehlerden birini dudaklarıma uzattı:

— Haydi... iç.. iç... Ve bu geçecek ateşte doya doya yanmak dururken, edebiyatı geç azizim!

Ve... geçtik edebiyatı...

. . . .

Şimdi Greta Garbo hakkındaki ifşaata son verirken, onun bunları okuyacağı anda düşeceği hali düşünüyorum. Acaba hususiyetini ve samimiyetini bu derece istismar edişimi de mazur görebilecek, ve bana cömerdce verdiği zevklere; bu hayaline bile getirmediği şekilde karşılık vermemi affedebilecek mi? Ne yapalım o:

— Ben stüdyoya girdiğim zaman, adeta kendimden geçer ve bambaşka bir insan olurum!

Diyordu.

Aynı hal bizlerde de, elimize kalemi aldığımız zamanlarda vaki oluyor!

Mamafi mazur görmese de, affetmese de olur. Zira yıldızların iğrenç âlemine bir daha karışmak niyetinde değilim!.

Gelecek sayımızda Ceyms Star'ın diğer bir yıldızlaolan mülâkatını okuyacaksınız.

Burada İleri Sürülen Fikirleri Mecmuamız,

Zehirli

Yazan :

VURAL GAYDA

Bunu Biz Söylemiyoruz, Dünyanın En Salâhiyetli Bir Kimyacısı Söylüyor.

"İstikbalde harp nasıl olacak?„ diye daima okursunuz: Harp başlar başlamaz düşman tayyareleri gelecek, şehrin üzerini kara bulut gibi kaplayacak ve yağdıracak bombaları. Bu bombalar boğucu gazlarla doludur. Yere düşer düşmez patlar, etrafa zehirli gazlar yayılır ve bir iki saate kalmaz, bütün şehirde yaşayanlar ölür gider.

Büyük âlimler hesab ediyorlar: Londra gibi sekiz milyon nüfuslu bir şehir 42 ton zehirli gazle mahvolabilirmiş. Başka bir âlim başka bir cevher yumurtlar: Londra'da bütün yaşayanları zehirli gazla üç saat içinde mahvetmek işten bile değilmiş. Bir Fransız âlimi de Paris'in ayni akıbeti için ayni vaktın kâfi geleceğini müjdeler!

Bugün bunlar ve daha bunun gibi birçok şeyler boyuna söylenip duruyor, okuyorsunuz, işitiyorsunuz, korkuyorsunuz da. Hakkınız var, korkulmıyacak şey değil. Fakat, korkunuzdan kurtulmak isterseniz şu sözleri dinleyin:

"Zehirli gazlar hakkında söylenenlerin hepsi aklın almayacağı nisbette büyük bir yalandır!„

Bunu biz söylemiyoruz; Zehirli gazların korkunçluğunu söyleyen âlimlerden daha üstün bir âlim söylüyor. İngilterenin imparatorluk kimya sanayii teşkilâtının başkimyacısı olan Dr. Freeth sözlerini şöyle izah ediyor:

En öldürücü gazlar harpte kullanılamaz. Çünkü hepsinin çok basit mahzurları vardır: Monoksid karbon en tehlikeli zehirli gazlardan biridir. Her gün otobüsler, otomobiller büyük bir miktarda bu zehirli gazı etrafa yayıyorlar. Hele dar bir yol geçidinde bir araya birleşip dört yanı dumana boğdukları çok

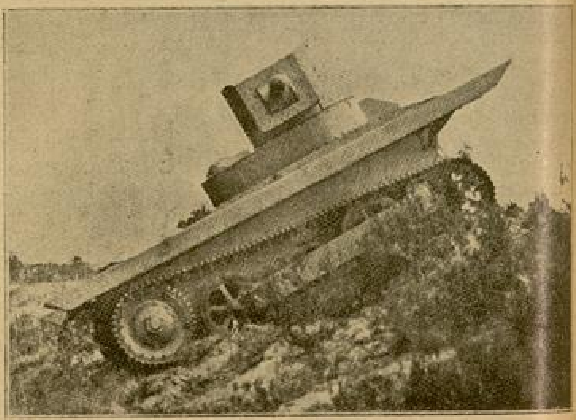

İngiliz ordusunun hem karada, hem denizde yürüyen en son sistem tankları

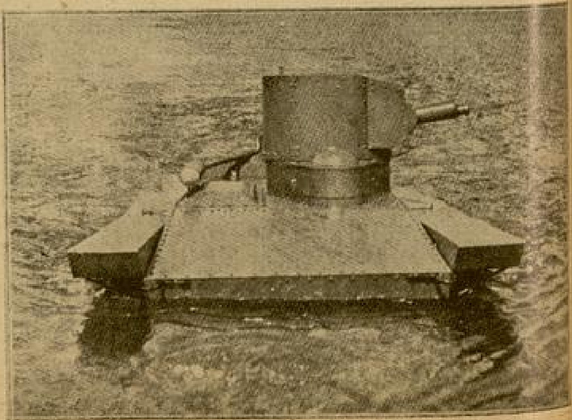

Bu Hususdaki Düşünüş İstiklâlini Koruyarak Basıyor.

Gazlar Hakkında Söylenenlerin Hepsi Aklın Alamayacağı Nisbetde Büyük Bir Yalandır!

görülüyor. Birşey olmıyor, niçin? Çünkü bu gaz hava ile temasa gelir gelmez zehirliliğini kaybediyor, hava zehirli gazı temizliyor.

Harpte kullanılan ilk zehirli gaz klorin'di. Bu gaz da hava ile teması arttıkça tesirini kaybeder. Maskelerinizi takıp biraz durursunuz, sonra maskelerinizi çıkarsanız bile gaz artık bütün tesirini tamamen kaybetmiştir, birşey yapamaz.

Bundan başka, en korkunç zehirli gazlar en hafifleridir. En hafif gazlar ise havada çabucak erirler. Ağır gazlara gelince, bunların da hiçbiri çabukca hareket edemez, düştüğü yerden etrafa yayılabilmesi için çok uzun bir zaman ister.

Harpte kullanılabilecek bir tek zehirli gaz vardır, bu da gaz değil, alkol, sulfor ve klorin'den yapılmış koyu bir yağdır. Düştüğü yerde, hiç tesirini kaybetmeden birkaç gün durur. Fakat hemen hemen hiç yayılmaz. Bundan başka, biraz rütubetli bir yere düştü mü bütün tesirini kaybeder.

Zehirli gazlara karşı alınacak en ufak tedbirler ise onların tesirini tamamen ortadan kaldırabilir; eğer, şehir zehirli gaz bombardımanına tutulduğu zaman, ne yapacağınızı şaşırmayıp ta pencerelerinizi güzelce kapar, ateş yakmazsanız evinizin içinde emniyettesiniz demektir. Şöyle banyo dairesine bir gidersiniz, bir banyo yapıp çıkarsınız, bir cıgara içersiniz, bir de kahkaha atarsınız: O zamana kadar zehirli gazdan zerre kadar eser kalmamıştır.

Dr. Freeth'in ileri sürdüğü bu fikirler - fikir değil hakikatler - her yandan büyük bir alâka ile karşılandı. Onun kadar kimya işinde salâhiyeti olan bir adamın bu sözlerine karşı koyacak kimse bulunmıyor. Çünkü bütün bu söyledikleri ilim yanından büyük bir kıymeti taşımaktadır.

Böylece, zehirli gazların zannedildiği kadar pek korkulu birşey değil, adeta her gün gördüğümüz benzin dumanları gibi birşey olduğu meydana çıkmış bulunuyor.

Zehirli gazları ilk önce, 1915 de Almanlar kullandılar. İlk tecrübeler pek iyi neticeler vermedi. En nihayet o demin söylediğimiz mayi şeklindeki zehirli gazı buldular. Bu gaz yine öldürücü değildi; yalnız, üzerine giden insanın derisini yakıyordu. Bu suretle bu gazdan dökülen yerlere düşman askerleri yanaşamıyorlar, öte taraf zaman kazanmış bulunuyordu.

O günden bu güne kadar Almanların da, onlardan ders alan öteki milletlerin de zehirli gazları en korkunç bir hale getirdikleri söyleniyordu. İngiliz kimyacısının bu zehirli gazların nasıl ve niçin pek fazla tesiri dokunmıyacağını anlatmasından sonra acaba daha başkaları bulunacak mı?

BİR KÖY

.... Sıcak bir yaz güniydi.. köyün çınarlı meydan kahvesinde, ak sakallı kocamışlar, hasırlara uzanmış uyukluyorlardı. Topraklar sulanmış. Küçük şadırvanın suyu şırıldıyor, kocaman sarıca arılar, karasinekler vızıldayarak uçuyorlar; cırcır böcekleri alabildiğine ötüyorlardı. Meydanlıkta bundan başka ses yoktu.. Bu yaz öğlesinde kocamışların göğüsleri, bağırları açık.. kimi uyukluyor, kimisi de sıcaktan ötürü ofluyordu..

İçlerinden köyün baş dedikoducusu Karasakalın Ahmed, kısık gözlerindeki şeytanca bakışla, dört yanı süzdü. Nargilesinden bir nefes çekti, top sakalını sıvazlıyarak :

— Hey ne uyukluyonuz dedi. Taze (horata - lakırdı) larım var, açın gözlerinizi biyol...

Bu sesi duyan bütün kapalı gözler açıldı. Topunda bir kıpırdama oldu. Doğruldular, çınarların koca gövdelerine bellerini dayayarak, bekleşmeğe beşladılar. Karasakalın Ahmed, sinsi sinsi gülüyor, onların bekleyen gözlerine alayla bakıyordu.. en sonunda söylemeğe başladı :

— Bizim köye, yol yapıcılar geliyormuş, burdan (***) kasabasına büyük yol yapacaklarmış.. Dört yanda tatsız bir mırıltı oldu içlerinden biri :

— E ne olmuş ki dedi?.. bunda; ne var sanki, taze horata dediğin bu mu ?...

Karasakalın Ahmed hiç aldırmadı :

— Gorursunuz geldikleri bille [Bille-vakit] onlara bir dam [ev] lâzım. Candarma çavuşu Yoğurtcuların Hasan dayının damını temizleyiversinler; dedi...

Hasan dayı, koca bir hasırda başlı başına uzanmış, bu sözleri dinliyordu. Son söze pek sevindi. Demek ki köyde, konuk ineceklere kendi damından başka güzel dam yokmuş.. Şişinerek yattığı yerden doğruldu :

— E ne gun [gün] geliylermiş bunlar?.. diye ortadan sordu.

— Bu gün akşama doğru, diye yavaşça fısıldadı Karasakalın Ahmed.

Hasan dayı sıırtarak yerinden kalktı.

— Eh ben gidiyon; bizim dişehleti (evin kadını) ne damı tımarlaması için deyivereyim, hoşça galın garı! Diyerek çınarların gölgesinden çıktı, kaynar güneş altında tozlu yolda yürüyerek uzaklaştı. Meydan kahvesinde ki uyukluyanların, uykuları açılmıştı. Hepsi yürekten Yoğurtçuların Hasan dayıyı kıskanıyorlardı. Sanki

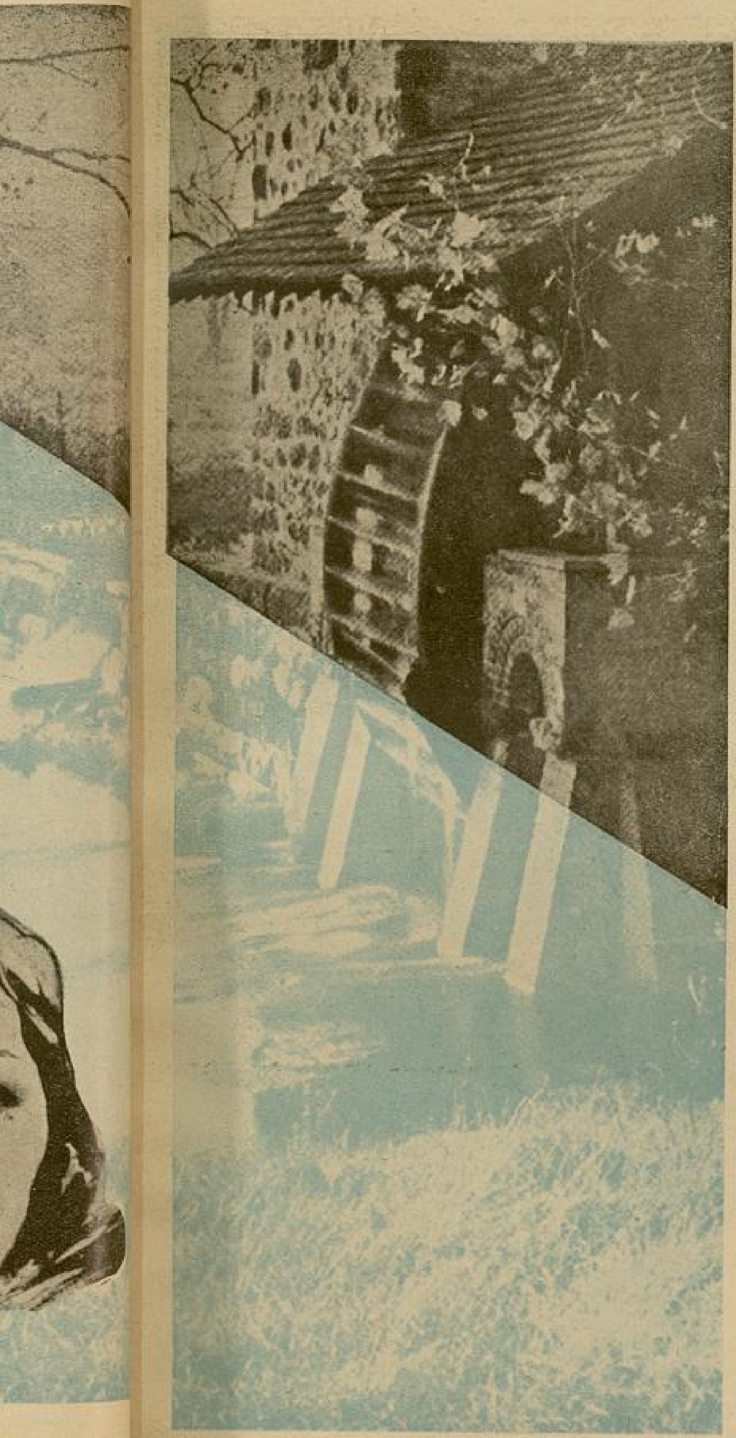

kendi damlarına konuk inemez miydi?.. Yedirecek bir pilâvları, bazlamaları, yufka ekmek yok muydu?.. Sanki gelenler valiymiş, kaymakammış!!.. ne olacak yol yapıcılar bu!..

Hepsi başbaşa verip bu seçimi lağnatıp (alay etmek) duruyorlardı. Bir köşeye çekilen Karasakalın Ahmed, hiç sesini çıkarmıyor; gizli gizli çırpınıyordu.. Böylelikle akşam oldu, gün ışıkları gökte büsbütün erirken, yolcular geldi. İki genç mühendis, ile iki ustabaşı Yoğurtcuların Hasan dayının, onları bekleyen damına konuk oldular. Bütü gün sıcak güneş altında at üstünde yol almışlardı, yorgundular. Temiz kalaylı bakır sininin çevresine sıralandılar; karınları doyunca, damın önünde hasırların üstüne serilen döşeklere esvaplarile uzandılar.. Serin bir esin çıkmıştı. Yıldızlı göğün altında uyudular.

***

Sabah, güneşle uyandılar.. Köylüden işçi toplandı; çadırlarını su başındaki değirmende kurdular.. Pilânları evvelden yapılmıştı: *** şehrinden gelen yolu, * * * kasabasına bağlıyacaklardı.. O gün de arabaları geldi ve işe başladılar.. İki genç mühendis, ateş gibi çalışıyorlardı. Biri çok iri delikanlıydı, öbürü de ufak tefekti. Yolun iki yanına hemen bütün köylü birikmişti. Onlara eğlence çıkmıştı. Köyün kızları, bu üstleri kendi delikanlılarına benzemeyen adamlara, şaşarak bakınıyorlardı. Biribirlerini dürterek, çimdirerek gülüşüyorlardı.

***

Çınarlı kahvede nargile tokurdatan kocamışlarda, bir dedikodu, bir soruşturmadır gidiyordu. Bu işe akılları pek ermiyordu!.. Bir gün yine böyle çınarlı kahvede otururlarken, Karasakalın Ahmed gelmiş, bir horata yumurtlamıştı.. Öğle dinlenmesi için Çamlıpınara giden mühendisleri, orada çamların dibinde dudak dudağa öpüşürken görmüşler.. Bu görüş köyün dört yanına yayılıvermişti.. Kocamış, genç, çoluk çocuk herkesin ağzında sakız olmuştu. Bu ne biçim utanmazlıktı. Yol uzayup giderken, bu horata da ağızdan ağıza köyden köye gidiyordu..

***

— Yazın sonlarına doğru yol bütünlendi. Vali yolu görmeğe gelecekti, o gün köyde bir kaynaşmadır gidiyor, bütün köylü mühendislerin çadırları etrafa yığılmıştı.. Köyden, avuç içi gibi düz uzayıp giden yolda, Valinin otomobili göründü. Bir solukta çadırların önüne geldi durdu. İçinden inen Vali, bekleyen mühendislerin ilk önce ufak tefeğinin elini sıktı:

— Çalışmanızı kutlularım bayan mühendis !...

dedi; sonra öbürünün elini sıktı, ve köylü kadınlara dönerek :

— Bakın!.. dedi; siz nasıl tarlanızda erkeklerinizle beraber çalışıyorsanız, şehirli kadın da kocasile beraber çalışıyor, yol yapıyor..

Bütün ağızların hep birden konuşmasından, koca bir ses ortalıkta salındı, gezindi.

Sonra Vali mühendisleri alarak yolun öbür başını görmeğe gittiler.

O gün Çınarlı kahvede toplanan bütün kocamışlar, Karasakalın Ahmed' in neden sinsi sinsi güldüğünü anladılar. Demek ki o bunu biliyormuş onlarla eğlenmiş.. İşte kötülük yokmuş.. Mühendisin küçüğü, iri mühendisin karısıymış!...

5 - Şubat - 935

ÖY DEDİKODUSU

Yazan: Ziya Şakir № 3

AVAR OĞLU

Geçen sayının devamı :

Demişti. Hiç şüphesiz ki Hâkanın maksadı; imparatoru bizzat görmek, ve bizzat kendisine:

— Hiç kimse duymadan karımla Şamanı bana teslim et. Seninle ebediyyen dost yaşayayım.

Demekti.

Marmara sahilindeki (Ereğli) kasabası, bu mülâkat için hazırlanıyordu. Hâkanın geçeceği bütün yollara, taklar kurulmuştu. İrakliyüs, bir taraftan bu debdebe ve haşmetle Avarların gözlerini kamaştırmak isterken, diğer taraftan da kuvvet ve satvetini göstermek istiyor.. En kuvvetli lejyonlarını altın ve gümuş silâhlara garkederek ortaya döküyordu.

İki hükûmdarın, büyük merasimle karşılaşmalarına karar verilmişti. Onun için Bizans imparatorlarına mahsus olan en kıymetli çadırlarla, sarayın bütün altın ve elmas işlemeli takımları Ereğliye getirilmişti. (Hâkan) a gözlerle görülmemiş bir ziyafet verilecekti. (Ayasofya) kilisesinin mahzenlerinde bulunan ve mayası, Havariyyundan biri tarafından takdis edildiği rivayet olunan, mukaddes şaraptan içilecek.. En genç ve en dilber Bizans asılzadeleri, bu ziyafette sakilik edecekti.

Şehrin en namdar atcambazları, hokkabazları, pehlivanlariyle beraber bir tiyatro kumpanyası da Ereğliye gönderilmişti. Bunlar da, misafirlere ayrı ayrı hünerler gösterecekti. Bizans'ın bütün terzileri, sırmakeşleri, altın ve gümüş kılaptan işleyicileri gece ve gündüz göz yummuyorlar.. misafirlere hediye edilecek elbiseleri hazırlamakla meşgul oluyorlardı. İmparator İrakliyüs'ün bizzat (Hâkan Bayan)a giydireceği muhteşem elbise, her türlü takdir ve tavsifin haricinde idi. Bizans hazinesinin en iri incileri çıkarılmış; geniş ve uzun bir pelerinden ibaret olan bu kaftanın düğme yerlerine dikilmişti. Bizans bahçelerinde çiçek kalmamıştı. Bunlar da hep koparılmış, Ereğliye nakledilmişti. Bir mil mesafeden itibaren bu çiçekler, Avar hükûmdarı, koca (Hâkan Bayan) ın geçeceği yollara serpilecekti.

Edirneden Ereğliye, Ereğliden de Bizans surlarının dibine kadar, bütün o civarın halkı yollara dökülmüştü. Köprüler, geçitler donatılmıştı. Birdenbire Edirne yolundan bir toz bulutu koptu..

(Edirne) ovası, Avar ordusile dolmuştu. Tunca ve Meriç sahillerinde ilk defa olarak Türk atlarının su içtikleri.. uzun ve mağrur nağralarla kişnedikleri görülüyordu.

Güneş, batıyordu. Dünyanın hiç bir yerinde görülmesi imkânı olmayan Edirnenin gurubu, bu akşam da yine bütün şa'şaâ ve lâtafetile hüküm sürüyordu. Günbatı ufukları, kızıl bir kan deryasına benziyor.. Güneş, Kartal tepenin azametli günbeti üzerinde yavaş yavaş eriyor.. Bu kan deryası içine gömülüyordu.

Çadırlarının önlerinde, ve uzun kılıçlarına dayanan öbek öbek Avar askerleri, bu emsalsiz manzarayı hayret ve heyecan ile seyrediyorlar ve konuşuyorlardı:

— Hatun ve Şamandan yeni bir haber var mı ?

— Bir rivayete göre yağız ve kanatlı atların sırtında, göklere yükselirken görenler olmuş. Fakat işin cereyanı onların Bizansa kaçtığını gösteriyor.

— Anlaşılıyor, bu seferimiz, boşa geçmiyecek.

— Ben onu, hareket emri verildiği gün, Hâkan ata binerken anladım.

— Ya, ben.. İlk menzilde kestiğimiz kurbanın kürek kemiğini bütün arkadaşlara gösterdim. İşte, harp meydanı.. İşte biz.. İşte, aklın ve hayalin almıyacağı servet, ganimet, dedim.

— Dedin, amma.. Harp olup olmıyacağını bir türlü kestiremedin.

— E.. O zaman kesdiremedimse işte şimdi müjdeliyorum. Bak ufuklara.. Kan dalgaları birbirini kovalıyor. Bunlar, nedir?.. Hep harp alâmetleri değil mi?..

— Mabutların işine karışmayın arkadaşlar!. Yarın, atlarınız sancılanır. Ben size harbin daha açık bir alâmetini göstereyim. Hâkanın çadırına bakın.. Bütün (hoca) lar, bütün (aksakal) lar oraya toplanıyor.

Son sözü söyleyen, doğru söylüyordu. Avar ordusunun bütün ümerası, Hâkan bayanın dokuz renkli deriden dikilmiş olan büyük çadırında toplanıyordu.

Bunlar toplanınca, harp meclisi kurulmuştu... İki ellerini kılıcının altın kartal başlı kabzasına, çenesini de ellerinin üstüne dayamış olan Hâkan Bayan sordu :

— Söyleyin, bakalım, aksakallar!.. Şimdi ne yapacağız ?..

Hâkanın bu sualine karşı verilen cevaplar, ikiye ayrılıyordu. Ümeranın bir kısmı, Bizanslılarla yapılan eski ittifakı bozmak istemiyorlardı. Diğer kısmı ise :

— Onlar, vaktile hem bize söz verdiler.. hem de, (Frenk) lerle birleştiler. Bugün yüzümüze güldüklerine bakmayalım. Bizim şerefimize yapmaya hazırlandıkları şenliklere aldanmayalım. Bunlar; atlarımızın kuyruklarına aşık oldukları için değil.. bizi bir tarafta oyalayarak, İranlılara galebe çalmak için yapılıyor.

Diyordu... Eski ve ihtiyar bir kumandan olan (Makalyo) sözü kesti attı :

— Sihirbaz Ti-van'ın sözlerini unuttunuz mu?.. Geçid başı, bizim olacak... Benim atım, şimdiye kadar bir adım geri gitmedi. İki tas şarabın hatırı için (Herakle) [*] kıyılarının mavi sularını görüp de, geri dönemem.

Diye bağırdı.

Hâkan birdenbire yerinden kalktı :

— Söz, bunundur!..

Dedi. Ve elindeki, kabzesi altın kartal başlı dümdüz, enli kılıcını gösterdi. Ve sonra yüksek sesle ilâve etti :

— Ucu.. çadırın içini gösterirse, sulh.. dışarıyı gösterirse, harp...

Kılıcı, ortasından tutarak başının üstüne kaldırdı. Birkaç defa şiddetle çevirdikten sonra, çadırın ortasına fırlattı. Avar kumandanları, hep birden ayağa kalktılar. Ellerini kılıca doğru uzattılar ;

— Harp...

Diye bağırdılar.

❀

Hâkan, çadırında yalnız kalmıştı. Karşısında, genç Hassa kumandanı (Salur) vardı. Alnındaki hatlar elemle buruşan Avar hükümdarı, elini Salurun omuzuna dayadı :

— Ne harp.. ne sulh... Şu anda bunların ikisinden de bir menfaat beklemiyorum, Salur... bana, imparator; sadece, imperator lâzım... Harbe girişmeden.. Bizansa girmeden evvel, imparatorla görülecek bir hesabım var. Bize, (Herakle) de verilecek ziyafet, adi bir tuzaktan başka birşey değil... Herakle, basılacak.. imparator İraklıyüs, diri diri tutulacak.

— Ya, Bizans.. Hâkanım ?..

— Bizans mı?.. Onun da ne olacağı.. ancak, sûrları önüne vardığımız zaman belli olacak.

❀

Edirneden, Ereğliye.. Ereğliden de, Bizans sûrlarının dibine kadar bütün o civarın halkı yollara dökülmüştü. Köprüler, geçitler donadılmıştı. Yollara birçok tâklar yapılmış.. bunların üstü de kıymettar kumaşlarla sarılmıştı.

Hele Ereğlide halk, iki hükümdarı coşgun bir hararetle alkışlamaya hazırlanmışlardı.

Birdenbire Edirne yolundan bir toz bulutu kalktı. Çılgın bir sür'atle Ereğliye koşan bu atın üstünde, başı açık, ayakları çıplak, üstü başı lime lime olmuş bir Bizanslı vardı. Bu Bizanslı

— Açılın!..

Diye bağırıyor.. önüne gelene çarpıyor, deviriyor., Çiğneyip geçiyordu.

Bu çılgın atlı, bir Bizans casusu idi. Doğruca imparator İrakliyüs'ün çadırı önüne gelmiş.. kan ter içinde yere serilen atın üstünden sıçrayarak çadıra girmiş.. imparatorun ayakları dibinde yere kapanarak :

— Haşmetmaab!.. kaçın.. Avarlar basıyor.

Dedikten sonra kendinden geçivermişti.

İmparator İrakliyüs korkudan çıldıracak hale gelmişti. Güçlükle ;

— Atımı!..

Diyebildi... Arkasında bulunan binlerce altın kıymetindeki hükümdar pelerinini bir tarafa attı. Som elmas işlemeli sââsını da bir köşeye fırlattı. Çadırın önüne çekilen dev cüsseli bir harp atına atladı :

— Beni seven arkamdan gelsin.

Diye bağırdı.

At, şahlandı.. ileri doğru sıçradı. Bizans yolunda, Bizans sûrlarına doğru kudurmuş bir sür'atle koşmaya başladı.

❀

Avar atlarının burnundan duman fışkırıyor, toz bulutlarına karışıyordu. Atını çılgın bir inatla süren (Salur) kılıcının ucuyla sağ tarafı göstererek :

— Dikkat!.. yol, ikiye ayrılıyor.. atların birazı, bu taraftan... diye bağırdı.

Genç Hassa kumandanının bu emri üzerine, arkasındaki Avar atlıları ikiye ayrıldı. Bir kısmı, sağ taraftaki yola saptı.

— Sürün!.. Sürün!..

Aslan kükremesine benzeyen bu sesler, dalgalana dalgalana uzaklaştı.

Çevik Avar atları, av peşine düşen kaplanlar gibi, sıçrıyor.. Toz bulutları arasında, havada savrulan kılıçlar parlıyordu... Salur, sevinçle haykırdı :

— İşte.. Kaçanlar göründü.. Biraz daha tez olursak, onlara kavuşacağız.. Sürün!..

Bizanslılar, atlarının üstüne kapanmışlar.. Hayvanları başı boş bırakmak için gemleri bile koparıp atmışlardı. Kanter içinde kalan atlar, fena halde

Arkası 30 uncu sayfada

(*) (Marmara Ereğlisi) nin eski adı.

Yazan :
NURULLAH
A T A Ç

Bu, Nurullah At
çın en ince.. ve
alaycı yazılarınd
biridir.

TIRAŞÇILIĞIN MÜDAFAASI

Goethe, durup dururken kendisini görmeğe gelenlerden sıkıldığı için, onlara surat eder, adeta yanından kovarmış. " Bir türlü anlamıyorum, dermiş, bu adamlar yalnız başlarına oturamıyor mu ? „ Elbette anlamaz ! Tok açın halinden anlar mı ki ?

Weimar'lı hakîm gibi, arasıra bir iki saatlerini feda etmeğe razı olamıyanlara taş atmak istemiyorum ama şu, dudağımızı bükerek : " Traşçılar ! „ dediğimiz adamların da pek o kadar suçlu olmadıklarını düşünelim. Bir kimse, bir işi olmadığı halde bir başkasını niçin gidip görür ? Sadece ona kötülük olsun diye mi ?... Böyle yapanlar, yani : "Haydi gidip de şu adamı çalışmasından alıkoyalım„ diyenler yoktur denemez; fakat sözü edilmeğe değmeyecek kadar azdır.

Öbürleri niçin giderler ? Bir kere kendimize soralım : "Bir köşeye çekilib yapa yalnız oturmak, düşünmek, kitap okumak varken, ne diye bir ahbabı görmeğe gideriz ? „ Bunu hepimiz yaparız; çünkü kim olursa olsun herkes, hiç olmazsa bir kişinin traşçısıdır. Goethe de sık sık Weimar Büyük - Dükası ile gidip konuşmağı pek severmiş. Kimbilir ? Belki o adamcağızın da Goethe'den sıkıldığı günler olurdu.

Niçin gideriz ? Vaktimizi hoşça geçirmek için değil mi ? Yani, kendisi ile konuşmağa gittiğimiz adamın sözlerinden hoşlanırız. Acaba o da bizden hoşlanıyor mu ? Bundan şübhe edemeyiz; çünkü hemen hemen her insan için kendisi, iç sıkması asla hatıra gelmiyecek müstesna bir mahlûktur. Böyle düşünmekte yanılabilir; fakat hangimiz onun haline düşmedik ki ona taş atmağa hakkımız olsun? Bir kimse çıkıb da : "Ben şimdiye kadar kimsenin canını sıkmadım; asla bir *tıraşçı* olmadım ! „ derse o adama : "Kendini beğenmiş ! „ diye gülmez miyiz ? Kendini beğenmişler ise daima dünyanın en *tıraşçı* adamları değil midir ?

Görmeğe gittiğimiz kimsenin de bizden hoşlanacağından şübhe etmeyiz; o kadar da değil; bizim sözlerimizin onunkilerden daha istifadeli, daha eğlenceli olduğuna da eminizdir. Ancak onda bizi dinlemeğe liyakat görürüz. Bizi anlıyacak, takdir edecek, bize hayran olabilecek kadar zekidir.

Demek ki onu görmeğe gitmekle, o
iltifat etmiş, büyük bir itimad göst
miş oluyoruz. Bizden rahatsız o
bile, bunu düşünüp teselli bulabi
Her kim olursa olsun, bizi ak
itimada lâyik bulan bir kimseye i
mizden minnetdar olmamamız ka
midir ? Nahvetten bu dereceye kad
kurtulmuş olanlar yoktur denec
kadar azdır.. Demek ki görmeğe g
tiğimiz kimsenin memnun olacağ
sanmakta büsbütün de haksız o
mayız.

Elbette, evimizde oturup düşünme
hayale dalmak daha iyidir. Fa
bunun için de insanın, kimseye muh
olmamasını temin edecek bir iç âle
bulunması lâzım gelir. Bu da, pek i
biliyoruz ki o kadar kolay elde edi
şeylerden değildir. Goethe gibi ins
lara, yalnız güzel eser yazdıkları i
değil, büyük bir iç âlemleri oldu
için de hayranız. Herkes onun g
olsaydı...

"Traşçılar„ ı anlıyamazmış... N
anlar ? O, kendi kendine kâfi gelir
başkalarının kendilerine kâfi gelemi
ceğini nereden anlasın ? Tok a
halini bilir mi ?

DELİKANLIM ÜZÜLME!

DERDİN ÇOK MU BÜYÜK GÜZEL KIZIM?

YARIM AY'IN PAMUK NİNEsİNE MEKTUB YAZ! DERDİNE ÇARE BULUR

... Ben, uzun yaşayışını birçok şeyler görerek sonuna getirmiş bir nineyim; saçlarım pamuk gibidir, bana etrafımdaki küçükler ve gençler "Pamuk Nine„ derler... Yüreğim, çok kötü derdlerde burkulduğu halde, alabildiğine iyidir.

Kışın mangalımın başında - yazın bahçedeki güllerimin arasında otururken etrafımı, beni çok seven çocuklar ve gençler sarar. Onlara birçok hikâyeler söylerken, başımdan geçenleri anlatırım.Derdi olan bana gelir.. sevinci olan bana gelir, söyler derd yanar; akıl sorar. Saçlarımı pamuk yapan yıllar, başıma çok görgüler doldurdu. Bunların verdiği bilgilerle, gençlerin en çözülmez sanılan yürek düğümlerini çözer, onların yüreklerine biraz olsun rahatlık veririm. Geçenlerde birgün, bahçemin önünde yapraklanan gül fidanlarımın arasında dolaşıyordum; büyük bir derdini avuttuğum güzel bir kız yanıma geldi :

— Pamuk Neneciğim!.. senden bir dileğim var dedi. Güldüm !

— Yine neyin var?.. dedim. O da güldü :

— Bu, düşündüğün gibi değil Pamuk Nineciğim. Bu, kendim için değil; bizler nasıl olsa senin mangalının başında.. güllerinin dibinde seni rahatsız ediyoruz; senden hertürlü isteği buluyoruz. Her sorgumuzun cevabını veriyor, derdimize çare buluyor, sevincimize ortak oluyorsun. Yalnız, seni hiç tanımayan delikanlılar, genç kızlar var ki, onların da senin gibi bir Pamuk Nineye ihtiyaçları var sanıyorum. Onun için biz dört yanındakiler düşündük, seni bütün gençliğe tanıtacağız. Bize olduğun gibi, yüzünü görmediğin çocuklarının da sorgularına cevablar verecek, onları da sevindireceksin...

Daha yaramazın söylediklerine cevab vermeden, öbürleri de kapıdan akın ettiler. Sağ soldan kuşattılar beni :

— Evet diyeceksin Pamuk Nine!.. evet diyeceksin, diye bağrıştılar.. Ben de: "peki„ dedim.. İşte bundan sonra hepiniz çocuklarımın arasına girdiniz. Ben, bütün sorgularınıza cevab vermeğe, kederlerinize çare bulmağa çalışacağım.. Yüreği, uzun yaşamak yolunun binbir kederile yufkalaşmış, saçı pamuk gibi aklaşmış bir Pamuk Nineniz var artık sizlerin de. Sorun bakalım sorgularınız varsa çocuklarım.

Pamuk Nine

NB. — Pamuk Nineye mektublarınızı ister kendi adınızla, ister müstear bir adla gönderebilirsiniz. Karşılığının mecmuada çıkmasını istemiyorsanız, sarih adresinizle 6 kuruşluk bir pul gönderirseniz, Pamuk Nine size hususî mektub yazar.

"Ameliyat Ha! doctor?„

Yazan :

Operatör

MİM KEMAL ÖKE

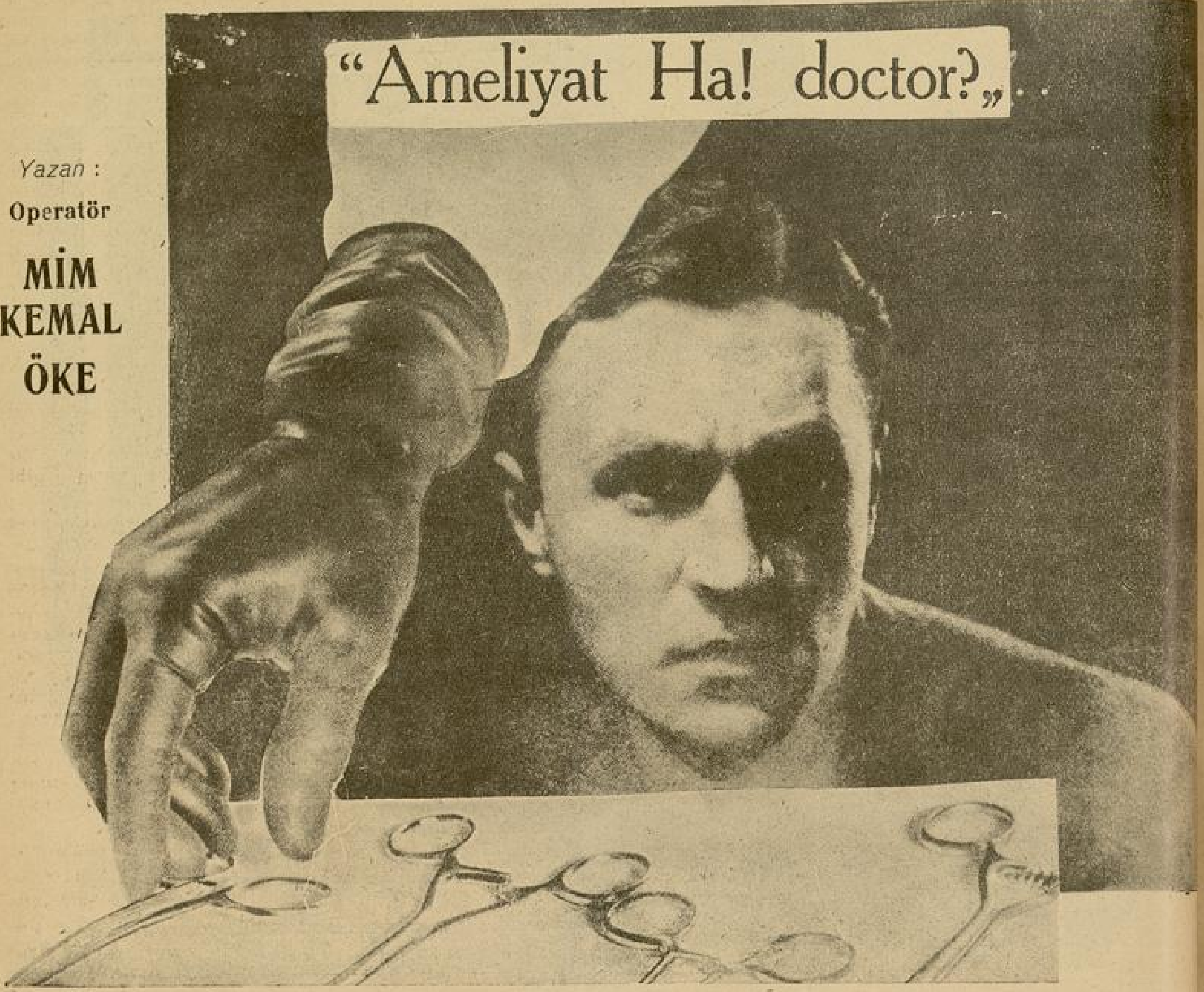

(Yarım Ay) benden hastaların ne için ameliyattan ürktüklerine; büyük bir ameliyat esnasında bir öperatörün duyduklarına dair bir makale istedi. Düşündüm, taşındım: "Cerrah heyecanı„ serlevhası altında bir makale yazmağa karar verdim. Bu, ilim mevzuu olmaktan ziyade, katı yürekli zannedilen carrahların, nihayetsiz ve tahammülsüz manevî ıstırablara, biribirini kovalayan heyecan dalgalarına nasıl tahammül edebildiklerini tasvir eden bir roman mevzuu olabilir.

Bir zaman evvel Jean Louis Faur'ın "cerrahın ruhu„ serlevhası altında bir makalesini okumuştum. O diyordu ki: " Bir cerrah kadar dünyada hayatı devamlı heyecan içinde geçen bir kimse yoktur „. Hakikaten bir cerrahın hayatı çok yakından tetkik edilirse, Jean Louis Faur'un kanaatini mübaleğa ile karşılamak haksızlık olur.

Bir cerrahın vazife başındaki heyecanını, hariçten birisine bir kerecik duymak mümkün olabilseydi, bu hayat içinde yaşamak mecburiyetinde olan bir cerrahın kâh tatlı, kâh çok acı bu zıd duygu akınları içinde, ara sıra yükselen, alçalan bu heyecan dalgalarına nasıl tahammül ettiğine hayret ederdi!.. O vakıt bize: "katı yürekli insanlar!..„ diye hitab edenlerin haksızlığını teslim ederdi!.. Bizi uzaktan seyredenler daima böyle takdir hatasına düşerler. Bir cerrahın kalbinin derinliklerinde ona, metin bir ruh ve cesaret telkin eden bir imanın yaşadığını takdir edenler ise, bize: "katı yürekliden ziyade hastası başında ıstırabını saklamaya muvaffak olabilen metin insanlar„ derler. Hahikaten ölümle pençeleşen bir hastası karşısında artık vazifesi sadece teselliyetten, ümid vermekten ibaret kalan bir hekim, hiç şüphe edilmemelidir ki, henüz yaşama ümidi sönmemiş bir hastadan ziyade mustariptir!.. Onun güler görünen yüzünde, cali bir neş'e maskesi altında, son dakikalarını yaşayan bir hayatın bıraktığı sönmez bir ıstırab saklanmıştır!.

Cerrah kalbindeki heyecan, içtimaî hadiselerinin tabiî tecellilerinden doğan basit bir heyecan telâkki edilmemelidir! Bir hayat mes'uliyetini üzerine alan bir hekim; bir cerrah tıbbın yaradıcı, kurtarıcı kudretlerini kullanırken, onunla çarpışan birçok menfi kuvvetlerin tahakkümü altında, hayat hadise ve cilvelerinin takdir edilemiyen bir takım sürprizleri karşısındadı Bunun içindir ki, ondana yalnız mu vaffakiyet beklemek yanlıştır! B cerrahtan, bir hekimden yalnız birşe beklenebilir:

Elindeki vasıtayı iyi ve yerinde ku lanması...

Muhterem okuyucularım, ameliya karar veren bir cerrahın maddi v manevî mes'uliyetini deruhte ederke ne kadar güç vaziyetlere düştüğün hatıra gelen bazı vak'aları söyleme ve takdirini sizlere bırakmak istiy rum: Bunlar bir taraftan hekime i madı, diğer taraftan da hekimin tese liyet verici rolünü göstermesi itibari seçilmiştir:

Sakalı göksüne uzanmış, yıllar gö müş geçirmiş bir ihtiyar, maddi v manevî ıstırapların nihayetsiz tesirle altında yıpranmış, baba şefkatinin ve diği alâka ile gözlerinden sakalı üz rine kalp elemlerinin yaşı akan b baba size söyliyor: "Benim iki oğlu vardı. Birini eşkiyalar öldürdü, ö kini de ta uzaklardan, Erzurumda hasta getirdim. Onu sana emanet ed yorum. Benimle beraber 11 aile nü sunun ağırlığı bu delikanlının başı da... Onu ve hepimizi kurtar. Bu d

ölürse, biliniz ki, küçüklü büyüklü on bir kişi de birlikte ölmüş olacaktır. Ameliyat ediliyor ve kurtuluyor.

15 Yaşında genç bir kız çocuğu, yumurtalığında büyük bir sarkum... Memleketimizde tanılmış bir ailenin üzerinde titrediği bir evlâd... Bütün aile efradı Şişli Sıhhat yurdunun geniş salonunda toplanmış, içlerinde metanetini muhafaza edebilen, gözyaşlarını tutabilen yok... Herkes ağlıyor, çırpınıyor. O sırada ameliyathaneye girmek üzere geliyor ve ilk, bu hicranlı hüzünlü grupla karşılaşıyorsunuz. Tıbbın kudretinden istimdad eden bir baba, bir ana, bir teyze, bir amca.,. Hepsi birer birer, biribirile müsabaka edercesine koşarak ayağınıza kapanıyor: "Aman doktor size emanet ettiğimiz bu biricik sevimli kızımızı kurtar!..„ Damlaları kalbinize akan gözyaşlarını saklayarak, onları teselliye çalışırken, öbür taraftan da vak'anın vahametini, ameliyat neticesinin müphemiyetini düşünürsünüz!

— Ameliyat yapılıyor ve kurtuluyor, bugün evlenmiş, bir ev kadını olmuştur.

Selânikli Kapancı zadelerden 7 yaşında bir çocuk, vaktile bir iki defa ameliyat geçirmiş, bu defa da midesine mühim bir ameliyat yapılacak. Ameliyathaneye getiriliyor, masaya yatırılıyor. O masum sanki tabiata karşı isyan ediyor: "Yarabbi! benim gibi bir masumun ne kabahati var?! Babamı aldın! bundan evvel de ameliyat oldum. Benden ne istiyorsun?!. Ben ne yaptım?!. „

Bu yavrunun çok masumane haklı feryadının, hazır olanlar üzerindeki tesirini tasavvur etmek mümkün değildi!. Merhum Selânikli Rifat'da bir taraftan gözyaşlarını tutmağa çalışırken, öbür taraftan da: "Yat çocuğum, bu defa tamamen kurtulacaksın!„ sözlerile o biçare yavruyu yatıştırmağa uğraşıyordu!.. Ameliyat oluyor, kurtuluyor. Bugün koca bir delikanlıdır.

15 - 16 yaşlarında güzel bir kız, bacağında ilerlemiş bir sarkum ile Sıhhat Yurduna getiriliyor. Bacağı yukarıdan kesiliyor. Ana baba etrafında, ateşe kendini atan kavrulan bir pervane gibi, dolaşıyor. Vaziyetten bihaber, fakat ameliyat teklifinin verdiği heyecanla sarsılan bu masum genç, derin bir tevekkülle ameliyat masasına yatırılıyor. Her şey olub bitiyor. Yatağına getiriliyor, gûya bacağı varmış gibi bir tel mizaya içine konularak sarılıyor; bereket versin ki, bacağı kolu kesilenler, uzuvlarını uzunca bir vakit varmış gibi hissediyorlar. Böylece has'a bir müddet oyalanır. Fakat günün birinde söylemek zarurî... Herkes biribirinin üzerine atar. Böyle feci bir akıbetin tebliğinin kolay bir iş olmadığını takdir edersiniz; fakat bedbaht insanlar, felâketzedeler neye tahammül etmezler!.. Aradan epeyce bir zaman geçer... Aile o felâkete alışmış bulunduğu bir sırada, ciğerinde bir rahatsızlık başlar... Zatürre zan ve öylece tedavi edilir. Halbuki, bu zalim sarkum bu defa da ciğerde bir yuva yapmağa başlamış! Artık gözünüzün önünde ziyası sönen bir hayatı, ölümün zalim pençesinin o güzel genci nasıl hırpaladığını, nasıl onu söndürdüğünü seyredersiniz!.. Artık teselliyet sermayesi tükenir, sizi arayan hastadan siz kaçmağa başlarsınız... Sizden hayet isteyen bir hasta, sizin için bir elem ve ıstırab hatırası olur...

Genç bahriyeli bir zabıtı, göksünde sarkum metastazlarile Şişli Sıhhat Yurduna getirdiler. Bir zaman evvel alelâde iltihaplanmış bir ben zannile çıkarılmış, bu yanlış teşhis ve hareket sarkuma cephî olan habasetini göstermek fırsatını vermiş... Çarnaçar büyük plâstik bir ameliye ile göksün o kısmı çıkarılır. Bir müddet iyi gider. Fakat arası çok geçmeden vücudunun orasında, burasında metastazlar yapmağa başlar. Tıbbın bazı sürprizlerinden, beklenilmiyen tecellilerinden cesaret alarak görülebilenlerin çıkarılmasına -gayrikabili ameliye olmasına rağmen- karar verilir, ergeç bu delikanlı kaybolur.

Bu misallerin yüzlercesi hatırlanabilir: Hepsi de hekimi, ya evlâdı için ağlayan nevmid baba ve anaların; ya ana ve bası için çırpınan evlâtların; ya kocası için titreyen zevcenin veya zevci için kalbi yanan kocanın elem ıstıraplarına iştirak ettirir. İşte daha dün midesinden ameliyatını yaptığım Bayan S... Tansiyonu düşük, karaciğeri bozuk, mütemadiyen kusmaktan zaif düşmüş, mühim bir ameliyata tahammülü hemen hemen kalmamış... Fakat ameliyat zarurî!.. Ameliyat yapılır gece yarısı saat 2.. bir teskere: Bayan S... nın tansiyonu daha fazla düştü, nabız 140.. bir kere gelmemizi rica ediyoruz. Giyinir, terlikle kliniğe koşarsınız; icabeden tedbirleri tatbik eder, endişe içinde dönersiniz.

Bu hikâyeler belki sizi o kadar tehyiç etmez. Istırabın derecesi, bizzat bu hadiselerin içinde yaşanılmakta takdir edilebilir; bir cerrahın yirmi dört saatlik bir hayatı, merakla takip edilebilecek bir heyecan komedisidir; bakınız:

Birkaç ameliyat yaptığınız bir gün evinize döner, mutad işlerinize koyulduğunuz, veya bir köşeye çekilib istirahat ettiğiniz bir anda bir telefon!.. Kalbinizde anî bir heyecan darbesi... koşarsınız. Acaba ameliyat olan hastalardan birine bir şey mi oldu?..

— Efendim muayene günlerinizi öğrenebilir miyim?...

— Lâhavle! derin bir nefes alır, yerinize dönersiniz. Tam o sırada, aradan daha uzun bir zaman geçmeden bir telefon daha!...

— Gülhanede ameliyat yaptığınız . . . ı ziyaret edebilir miyim?... Artık sizde heyecana bir de hiddet karışır, isyan edersiniz. Tam geniş bir nefes alacağınız bir zamanda, tam yarı kalan cümleyi bitirmeğe çalışırken, evvelki telefonların heyecanı henüz sükûnet bulmadan, yeni bir telefon ile yerinden fırlar, telefon cihazına koşarsınız. Çünki, bütün dimağınız o günkü ameliyat olanlarla meşgul... Burada doktor Marko... bu defa daha hararetli bir heyecan, sükûnet bulamıyan bir sıkıntı... çünkü, o size ya falanca numaradaki hastanın ateşinin yükseldiğinden, ya falanca falanca numaranın sancısından bahsedecektir. Filhakika... numaradaki hastanın ateşi yükselmiş, sancısı artmış... Artık evde, seve seve yazmağa başladığınız mevzu da alt üst olur. Hokka, kalem bir tarafa atılır, bir köşeye çekilirsiniz. Evin içinde neş'e kalmaz!..

Bu kâfi değilmiş gibi çoluk çocuk başınıza üşüşür!

— Bu ne hal?.. Evi alt üst ettin! Yapılması lâzım gelen yapıldıktan sonra, düşünülecek ne var?! Bir günahkâr gibi, bir hata işlemiş gibi düşünmenin manası var mı?

— Bırakın çocuklar beni... Ben bir günahkâr gibi düşünmüyorum, şerefini kaybetmek tehlikesine düşenler gibi endişe etmiyorum. Ben, bütün bir ailenin istikbalile alâkadar olan bir hastanın, tabiatın meçhul sürprizleri arasında hayatını takip ediyorum. Orada karşımda ağlayan ana ve babaları görüyorum. Bedbaht bir ailenin ıstırablarını düşünüyorum.. Ben, adeta hayat ve memat mücadelesini.. bir facia gibi göz kırpmadan yakından seyreden bir insanın bütün heyecanlarını, elemlerini duyuyorum.

Gece olur. Gündüzün heyecanlarının sarsıntılarile bitap yatağa düşersiniz. Eğer telefon sizi rahatsız etmezse, bütün geceyi hastalarınızla başbaşa geçirirsiniz. Korkunç rüyalar, koşmarlar, sanki gündüzün eksik kalan ıstıraplarını tamamlıyormuş gibi, sizi tazibeder! Uyku gûya gündüzün yorgunluğunu gideren bir ihtiyaç!... Halbuki, o da gündüzün bıraktığı intibaların şuursuz bir tekerrürü halinde, ayni hadiselerin ıstıraplarını tavsif eder durur!...

Sabahleyin kalkar, adeta yorucu bir mücadeleden yeni kurtulmuş gibi yorgun, bitkin hazırlanır, kendinizi dar hastaneye atarsınız. İlk karşılaştıklarınızın yüzünde, adeta hastaların vaziyetini okumak istersiz. Sabırsızlıkla, ve sanki mutlaka fena bir vaziyetle karşılaşacakmışınız gibi, mütereddit ve müteheyyiç bir odadan diğerine... Kiminin ateşi çıkmış, kimi mustarip, kimi iyi...

Hastalarınızın halleri düzeldikce, sizde de bu müteselsil heyecan yavaş yavaş zayıflamağa başlar. Tam o sırada delinmiş bir apandisit... Görüyorsunuz ya, bir cerrahın yirmi dört saatlık hayatı nekadar imrenilecek, nekadar özenilecek bir şey değil mi?!.. Böyle zannedenlerin, cerrahın katı yürekli olduğunu söyleyenlerin nekadar aldandıklarını teslim edersiniz zannederim.

Bu, cerrahlığın bir safhasıdır. Diğer safhasını da başka bir yazıya bırakıyorum.

NAPOLEON! İPLİĞİN Pazar ÇIKARILD

NAPOLEONUN AŞK MEKTUBLAR

Geçen sayımızın devamı:

Wilna 40,000 nüfuslu gayet güzel bir şehirdir. Pek zarif bir evde oturuyorum. İki gün evvel Çar Aleksandır bu evde oturuyor imiş. Benim yaklaştığımı duyar duymaz uzaklaşmıştır.

Allaha ısmarladık sevgili dostum.

Bütün mevcudiyeti ile senin olan

Napoleon

Ruslar, harbe girişmiyerek geri çekilmişlerdi. Şu halde Fransız ordusunun ileriye doğru hareket etmesi lâzım geliyordu. Napoleon bu hususta icabeden hazırlıklarda bulunurken, diğer taraftan da Marie Louise'i düşünüyordu. İmparatoriçe 6 Temmuzda Pragdan Fransaya hareket edecekti. Bu münasebetle Napoleon kendisine şu mektubu yazdı:

Wilna 8 Temmuz.

Sevgili hayat arkadaşım!..

Tabiîdir ki seni çok seven muhterem babandan ayrılmak senin için pek elîmdir. Kederine ben de iştirak ederim. Eminim ki sen şimdi amucan Grandük dö Wurtemberg ile beraber bulunuyorsun. Fransada, seni resmen istikbal edecekler. Bunun için mütenekkiren seyahat etmekliğin muvafık olamıyacaktır. Bir iki gün Mayans'da dur. Bir günde Copiègne'ye ve sonra tam vaktinde (Saint - Cloud) ya varabileceksin.

Papa, Fontainblou'dedir. Sen-Kluya vardığında, ne gibi haberler olduğunu ve kendisinin sıhhatte olup olmadığını, sordur. Kendisine kısa ve mamafih tamamile gayri resmî bir mektub da yazabilirsin.

Allaha ısmarladık sevgili dostum. Hava sıcaktır. İşlerim iyi gidiyor.

Bütün mevcudiyeti ile senin olan

Napoleon

Şimdi artık haftada bir posta yapılabiliyor. Şu halde Napoleon ancak on beş günde bir Marie Louise'den cevap alabilecek idi. Vakıa Napoleon, hergün mektup yazıyordu amma, iki sahife doldurmadan posta çıkarmak istemiyordu. Diğer taraftan Marie Louise dahi, Sen-Kluya vardığındanberi Napoleona on üç mektub yazmıştı.

Napoleon 16 Temmuzda Moskovaya doğru ileri emrini vermişti. İki gün sonra Marie Louise'e şu mektubu yazdı:

Gloubokoje 18 Temmuz akşam saat 3.

Sevgili karım;

Şimdi, gayet güzel bir mevkide bulunan bir manastırda, karargâh kurmuş bulunuyorum. Şu halde görüyorsun ki Wilnadan 60 mil, ve senden ise daha kat kat uzakdayım. Ümid ederim ki sen şimdi Sen - Kluda bulunuyorsun. Oğlunu benim için iki defa kucakla, çok güzelmiş diyorlar.

Öyle zannederim ki, doğum gününde yapılacak şenlikler esnasında Parisde bulunmaklığın icabeder. Hattâ bir resmi kabul de tertip ederek, devletin büyük memurları ile ecnebî sefirleri de kabul edebilirsin.

Allaha ısmarladık benim tatlı aşkım, sıhhatine dikkat et.

Napoleon

Artık mektublar seyrekleşiyordu. Napoleon Marie Louise'in ilk mektubunu Mayansdan almıştı. Şimdi ise imparatoriçe, çokdanberi Parisde bulunuyordu. Napoleon dört gün sonra Marie Louise'e şu mektubu yazdı:

Gloubokoje 22 Temmuz.

Sevgili ruhum!..

12 tarihli mektubunu aldım. Öyle görüyorum ki sende biraz hararet va[r] Kendine iyi bakmıyorsun. Küçük Kı[ral] hakkında vermiş olduğun iyi haberle[r] den dolayı teşekkür ederim. Onu[n] çok kuvvetli, çok obur olduğunu söy[] lüyorlar. Elbette sen şimdi onu kucak[] lamış bulunuyorsun. Benim için d[] kucakla! Allaha ısmarladık tatlı dostu[m] Beni daima sev. Bütün mevcudiyeti[m] ile daima seninim.

Napaleon

Filhakika, doktorların da tesb[it] etmiş olduğu veçhile, üç günde b[ir] geceleri Marie Louise'e hararet geliyo[r] du. Hususî doktoru kendisine istirah[at] tavsiye eylemişti.

Bu esnada Moskovadan yüz [] mesafede bulunan Witebsk civarın[da] Ruslar, ilk defa olarak Fransız kuvve[t] lerine karşı mukavemet gösterme[ye] başlamışlardı. Fransız ordusu da b[ir] taraftan ilerleyordu. İmparator umu[mî] karargâha vardı, kılıcını masanın üstü[ne] koydu ve şu sözleri söyledi: «Art[ık] burada duralım. 1812 muhareb[esi] bitti. Kalanını da 1813 muharebesi [ya] pacaktır».

Napoleonun sabırsızlıkla bekledi[ği] Marie Louise'in mektubları şimdi ar[tık] muntazam surette geliyor, kendisi[ne] kısaca ve fakat gayet samimî bir sure[tte] cevab veriyordu.

Witebsk 8 Agustos.

Sevgili imparatoriçe;

23 tarihli mektnbunu aldım. Paris[] burada olduğu gibi, çok büyük sıcak[] olmadığını memnuniyetle işidiyor[] Ümid ederim ki küçük Kıral seni [] sevindiriyor. Çünkü artık sevile[] bir hale gelmiş olsa gerektir.

Benim sıhhatim mükemmeldir. Biz burada mahsulü bekliyoruz ki o da sekiz on güne kadar başlıyacaktır.

Sıhhatine iyi bak. Bilirim ki, pek kıymetli ve pek ehemmiyetli olan vaktını iyi kullanmak istersin; ve bu husus senin güzel meziyetlerinden biridir. Allahaısmarladık sevgilim.

Bütün mevcudiyetile senin olan

Napoleon

İki hafta istirahattan sonra Napoleonda yeniden harp hırsı uyandı. Acaba bu sene zarfında Ruslara sulh icbar edilemiyecek mi idi?.. Kolinkur ve Narbonne biran evvel sulh yapılmasını tavsiye ediyorlardı. Napoleon Smolensk üzerine ileri emrini verdi; ve ilk defa büyük bir muharebe vuku buldu. Ruslar geri çekilmeğe mecbur oldular. Şimdi artık Smolensk yolu tamamile açılmıştı. Napoleon buradan Marie-Louise'e şu mektubu yazdı:

Smolensk 18 Ağustos

Sevgili karıcığım!..

Bu sabahtan beri Smolensk'de bulunuyorum. 3000 Rus öldürüp, ve bunun üç mislini de yaralı olarak esir ettikten sonra, şehri Rusların elinden zabdettim. Sıhhatim mükemmeldir. Sıcak fevkalâdedir. İşlerim iyi gidiyor. Schwarsenberg buradan 200 mil mesafede Rusları mağlup etmiştir.

Napoleon

"Roma kıralının„ son defa resmen görünmesi

Napoleon oğlu doğar dağmaz ona "Roma kıralı„ ünvanını vermişti, bu resimde henüz üç yaşında olan kıral, annesi Marie Louise ile kıral Jozef arasında görünmektedir. 27 Mart 1814 tarihinde Tuileries sarayında imparatorluk muhafaza ordusu tarafından yapılan geçid resmini seyretmektedir.

Napoleon bir hafta Smolensk'de istirahat ettikten sonra, Moskovaya doğru ilerlemeğe başladı. Yolda Marie Louise'e şu mektubu yazdı :

Dogorobushe 28 ağustos.

Sevgili yaşama arkadaşım!..

Dün sabahtan akşama kadar yol yaptım. Umumî karargâhımı burada durdurdum. Ve düşman beni beklemeyib geri çekilmişti. Şimdi pişdarlarımız Moskovadan ancak kırk mil mesafede bulunuyor. Sıcak son dereceye varmıştır. Sıhhatim pek mükemmeldir. İşler iyi gidiyor. Doğum gününü samimiyetle tebrik ederim. Geçen sene bu gün seni Triyanon şenliklerine götürdüğümü hatırlayor ve hasret çekiyorum.

Allaha ısmarladık, sevgili dostum, seni seveni sev.

Napoleon

Fransız ordusu ilerliyor. Ruslar dahi harbe hazırlanıyorlar. Çar Aleksandır muharebenin ceryanı tarzından memnun olmadığı için ihtiyar Kutusof'u başkumandan tayin eyledi. Napoleon 6 eylûlde Moskova civarında bulunan Borodino'ya vardığında, ertesi günü kat'î bir muharebe vukubulacağını haber aldı. Hararetler içinde kıvranıyordu. Sıcak ve yorgunluk sıhhatini bir hayli bozmuştu.

Öğlede umumî karargâha bir araba geldi. İçinde büyük bir sandık vardı. Bu sandık Marie Louise'in doğum günü hediyesini ihtiva ediyordu. Sandık açıldı. İçinde küçük kıralın yağlı boya resmi çıktı. Bu resimde küçük kıral beşiğinde oturmuş bir top ile oynuyordu.

Napoleon uzun uzun resmi tetkik etti. Sonra sokağa çıkarttı ve bütün askerler resmin önünde bir geçit resmi yaparak, küçük kıralı selâmladılar. Ancak, askerlerin geçişi henüz bitmezden evvel Napoleon, resmin içeri alınmasını emretti. Kendi kendine "bu kadar erkenden harp yüzü görmemeli„ diyordu. Biraz sonra Napoleon Marie Louise'e şu mektubu yazdı :

Borodino 6 eylûl.

Sevgili karıcığım!

Çok yorgundum. Kıralın resmini aldım. Şah eserdir. Hakkımda gösterdiğin ihtimamlardan dolayı sana pek çok müteşekkirim. Yarın tekrar sana yazacağım. Çocuğumu kucakla. Allaha ısmarladık sevgilim.

Napoleon

Halbuki Napoleon ertesi günü yazamadı. Çünkü o gün Moskova muharebesi günü idi. Kutusof müthiş bir hasım vaziyeti almıştı. Napoleon hararetten bitab kalmıştı, ve zaferi kaybetmesinden korkuyordu. Marie Louise'e ertesi günü mektub yazmağa karar verdi; ve ertesi günü şu mektubu yazdı :

Borodino 8 eylûl,

Sevgili dostum!..

Sana Borodino harp meydanından yazıyorum. Dün Rusları mağlûb ettim. 120,000 kişiden mürekkeb bütün Rus ordusu karşımda mevki tutmuştu. Muharebe gayet şiddetli oldu, ve öğleden iki saat sonra muzaffer bulunuyorduk. Binlerce esir aldım ve 60 top zaptettim. Rusların telefatı 30000 kadar tahmin olunuyor. Ben de çok telefat verdim; ve birçok Fransız askeride yaralandı.

Benim şahsım hiçbir tehlike geçirmedi. Sıhhatim yerindedir. Hava biraz serindir. Allaha ısmarladık sevgilim.

Bütün mevcudiyeti ile senin olan

Napoleon

Şimdi artık Moskova yolu açıktı. Rus ordusu şehri boşaltıyor ve Fransızlar içeri giriyorlar. Askerler neş'eli görünüyorlar. Ancak ötede beride yangınlar zuhur etmiştir. Mamafi bunların ehemmiyeti yok. Yarın söndürülecektir. Napoleon Moskovadan Marie Louise'e şu mektubu yazdı:

(Arkası var)

Spor Sayfamız İçin Birkaç Söz

Geçenlerde, çok tanınmış bir kulübümüzün salâhiyettar bir azasile konuşuyorduk. Muhatabımız, ayni zamanda çok kıdemli, çok tecrübeli, ve çok değerli bir sporcıydı da.

Kendisine, okuyucularımızın arzusu üzerine, Yarım Ay'da bir spor sahifesi açmak istediğimizden bahsettik. Ve mecmuamızda spor havadislerine, spor hadiselerine, spor dedikodularına, hulâsa bir kelimeyle spora da çok geniş bir yer vermek istediğimizi söyledik. Ve:

— Biz, dedik, spor havadislerimizi, spor tenkidlerimizi, diğer yazılarımızı olduğu gibi, çok salâhiyettar zevata yazdırmak isteğindeyiz.

Sizden, kendilerinden hakkile istifade edebileceğimiz salâhiyettar birkaç zatın isimlerini istiyoruz.

Değerli muhatabımız, bize evvelâ yarım düzüneden fazla isim saydı. Sonunda:

— Ben, dedi, bu isimleri tavsiye etmekle, isteğinizi yerine getirmiş oldum. Fakat, yanlış bir yol tuttuğuğunuzu hatırlatmayı, bir dostluk vazifesi biliyorum.

Samimî bir merak ve hayretle sorduk:

— Niçin?

O, kısa bir sükûttan sonra, düşüncelerini izah etti:

— Size isimlerini saydığım zevat, filhakika spor mevzuunda yazı yazmaya çok salâhiyettar kimselerdir. Fakat bunların hepsi, birer kulübe mensubdurlar. Bittabi yazılarında, mensub oldukları kulübün propagandasını yapmağa kalkışacaklardır.

Bu takdirde ise siz, istemeden, hattâ belki farkında bile olmadan filânca, veya falanca kulübün reklam vasıtası halini alacaksınız; ve bu, her işde bitaraflığına kani olduğum mecmuanız hakkında, çok haksız bir antipati uyandıracak.

Kendisine bu düşüncelerini çok makul bulduğumuzu söylediğimiz kıymetli muhatabımız, sözüne devamla:

— Size, dedi, bizzat başımdan geçen bir vak'ayı anlatayım. Bu misali dinledikden sonra, tutmayı tasarladığınız yolun yanlışlığını daha iyi anlayabileceksiniz.

Ben, biliyorsunuz ki (X) kulübünün ezelî ve candan taraftarı ve mensubuyum.

Geçenlerde, bir gazetede, mensub olduğum kulüp aleyhinde, gayet saçma ithamlarla dolu bir yazı intişar etmişti. Ben, peh haklı olarak, bu yazıya, icab eden cevabla mukabelede bulunmak istedim. Fakat maalesef, bu çok tabiî olması lâzımgelen hakkımı kullanmak imkânını bulamadım.

Zira, İstanbulda çıkan bütün yevmî gazetelerin spor sütunları; kulübüme tecavüz eden muharririn nüfuzile, hatırile kapatıldı.

Ve ben; elleri kolları, ayakları bağlı olduğu için, yediği kancıkça tokatlara mukabele edemeyen bir mağdur mevkiinde kaldım.

Unutmayın ki, bu vaziyette kalan tek adam degilim ben.

Gazetelerin spor yazıcıları, bütün bitaraflık iddialarına rağmen, birer kulübün propagandacısıdırlar.

Ve bu yüzden, anlattığıma benzer acı vaziyetler sık sık tekerrür etmektedir.

Binaenaleyh, siz; spor sahifelerinizi, şu veya bu şahsın kalemine inhisar ettirmeyiniz; ve orasını, spor çarpışmalarına, spor tenkidlerine tamamile açık bir meydan olarak bırakın.

Bu suretle, bütün spor âlemini koca bir mahrumiyetten, yani bitaraf spor neşriyatı yapan bir vasıtanın mahrumiyetinden mümkün mertebe kurtarmış olursunuz!...

Biz; muhatabımızdan ayrılırken fikirlerini tamamile benimsemiş bulunuyorduk.

Bu itibarla, spor sahifelerimizi, şu veya bu salâhiyettar zatın eline bırakmadık.

Sporcularımız, bilsinler ki, bu sahifeler, bütün spor haberlerine, bütün spor dedikodularına, bütün spor münakaşalarına, bütün spor dileklerine, hulâsa, bütün spor yazılarına açıktır.

Ve bu yazıları yazmak için, ne filânca kulübe mensub olmaya, ne filân sıfatı, ne de filân ismi taşımaya ihtiyaç yoktur.

Hulâsa; hiçbir inhisar kaydile hiçbir şeye bağlı olmayan spor sahifelerimiz, içinde bütün spor çarpışmalarının yapılacağı kapıları açık, ve serbest bir meydandır. Hem de, için davetiyesiz, etiketsiz, sıfatsız girilebilen tamamile serbest, ve tamamile bitaraf bir meydan.

Binaenaleyh kökü tarafdarlık mikrobile kemirilen spora, sizler de hiç değilse bizim kadar faideli olmak istiyorsanız!

İşte meydan!

Yarım Ay

SPOR İŞLERİMİZE İNANAMIYORUM

YAZAN: Ö. BESİM KOŞALAY

Amatör spor yapan memleketlerin başında bizi de saymak lâzım gelir... Malûm olduğu üzere, sırf zevki için spor yapanlara amatör derler. Sporu san'at haline koyan, bu suretle yaptığı her hareketi para mukabilinde satana da profesyonel diyoruz. Profesyonel sporcunun en büyük gayesi, iştirak ettiği musabakadan şeref değil, para beklemektir. Onun yegâne düşüncesi giydiği formada, taşıdığı renkte değil, cebine giren paranın mikdarının çokluğundadır. Bunları da muhtelif sınıflara taksim edebiliriz. Bir boksör yaptığı maçtan para alır. Güreşçi de öyledir. Futbolde profesyonel olanlar kulüblerine aylıkla bağlıdır. Oynasın, oynamasın oyuncu maaşını alır, yan gelir..

Amatör sporcudaki telâkki büsbütün ayrıdır. Ulusal bir maçda memleketi temsil etmek, o şerefi kazanmak onun yegâne kazancıdır...

Bu kaygu ile amatör sporcunun şerefile oynandığı gün, onda hakiki endişeler başgösterir...

Yugoslavların İstanbulu ziyaretleri bereket versin ki meçhul bir tarihe bırakıldı. Yugoslavlar gelseydi, kafa gövdeyi götürürdü diyemem amma her halde her taraftan feryadı figan başgösterirdi.

Kör olası futbolun kitaba uyar ölçüsü olmadığı içindir ki, yer yer baş gösterecek isyana, ben bile uzakda olsun iştirak ederdim.

Nasıl isyan etmemeli ki, hiç hesab ve kitabda isimleri olmayan.. kıyıda bucakta kalmış futbolcular davet edilerek; lik ve kupa maçlarında harıl harıl ter döken zavallı ve hakiki

amatörler, ulusal takım haricinde gayet kolay ve basit bir düşünce ile kenara bırakılıveriyorlar...

Dünyanın her yerinde olduğu gibi gûya biz de, dünya spor teşkilâtına ve onun istinad ettiği nizamnamelere bağlıyız!...

Yine o nizamnamelerin bilmem kaçıncı maddesi: "ittifakda nizamî vaziyetini alamıyan sporcular, resmî ve ulusal maçlarda temsil hakkını taşımazlar„ der...

Kitab öyle diye dursun, imam yine bildiğini okur. Spor işlerimiz hemen bütün memleketin çocuk oyunları şeklindeki telâkkisinden kurtulamadıkça, bu işde salâh yoktur.

Yedi renkli nizamnameyi üç defa da hatmeden, nereden esdiği belli olmayan bir arzu ile kulüblerimize musallat oluyor. Sağa, sola sokula sokula bir gün de iş başına geçiveriyorlar.

Dünyanın hiçbir yerinde ömründe spor yapmamış; o işe herhangi bir suretle nüfuz edememiş kimselerin spor idarecisi, hattâ yazıcısı olduğu görülmemiştir.

Onun içindir ki spor alanlarında bugünkü varlığımız, onun bunun elinde oyuncak olmakdan kurtulamıyor; ve bu gidişle kurtulacağı da yoktur!..

ALTAYLI Diyor Ki

Altay Birinci takımı

İzmirin pek sevdiği yüksek Altay, oğradığın fena sürprizlerden artık kurtuldun. Ezelî rakibin Altınorduyu yendin, önde gitmeğe azmettin. Zavallı Altınordulu kardeşlerim size ne oldu? Bu fazla sür'atten başınız mı döndü? Ayaklarınız mı dolaştı. Beş puvan ileride bulunurken, şimdi Altaydan geri kalmak, kimbilir ne kadar acı gelir size... Çok koşan çabuk yorulurmuş. Birinci devrede 3—1 gibi büyük bir farkla bizi mağlûp ettiniz. Bunun arkasından kupa maçında bizi tekrar yenerek iftiharınızı büsbütün körüklediniz. Sevinmek hakkınızdı tabii.. Kimbilir şen (Sait) gol atmak için nekadar çırpınmıştır. (Sabahaddin) (Vahab) a mağlûp olmamak için nekadar çırpınmıştır. Boş. Çünkü Altay, büyük varlığını göstermek için, bugünü bekliyordu. Siyah - Beyazlılar bugün için yaşıyor-

(Sonu 27 inci sayfada)

ZEKİ

Yazan :

BEDRİ

Zekinin meşhur göllerinden biri

Ben, bu cidden kıymetli futbolcumuzun spor hayatını, ikiye bölmek mecburiyetindeyim. Hattâ ismini bile.. Birincisi sadece futbolcu Zeki.. İkincisi hem futbolcu, hem de Millî Spor Mağazası sahibi tüccar Bay Zeki Rıza.. Ben burada hem futbolcu, hem de Millî Spor Mağazası sahibi Bay Zeki Rızadan pek az bahsettikten sonra, asıl Zekiyi, benim çok takdir ettiğim Fenerbahçenin gözbebeği Zekiyi anlatacağım.

Millî Spor mağazası sahibi ve futbolcu Bay Zeki Rıza.. Yaşını başını almış, olgun bir sporcu.. İhtimal ticarete fazla ehemmiyet verip, o yolda çok didişib yorulduğundan olacak, eski oyununu kaybediyor.. Yaşlanıyor.. ağırlaşıyor.. Bir buçuk saattlik oyunda nefesi zor yetişiyor. Buna rağmen futbolu bir türlü bırakamıyor.. O tam bir sporcu, spora aşık tecrübeli bir kurd olmuştur.. Nasıl bırakabilir ki.. Artık tekniği çok kuvvetlidir. Onun o müstesna oyunlarına şimdi, bir de uzun tecrübelerden doğan idare ve bilgi kabiliyeti katılıyor. Sahada, binbir düşünceyle hesablı bir şekilde oyun oynayan, bir futbol kıralı oluyor.

Sporda, terbiye, tahsil, seciye, irade kudreti, metanet, hattâ asalet bile aranılır.. Zekâ ise en başda lâzımdır. ışte Bay Zeki Rıza çok zekidir. İşini iyi bilir. Ne zaman paslaşacağını ve kime şut çekeceğini, nasıl kombinezon kuracağını, ne yolda çarpacağını, anî olarak kesdirib plân çizmek ancak bu kıymetli ve tecrübeli oyuncuya mahsustur.

Bay Zeki Rızanın çok ince oyunları vardır. Maçlarda mühim rol oynar, kurnazlığı ile müdafileri atlatmasını yerinde ve zamanında yapar.

Yanındaki oyuncuların inkâr kabul etmez yardımları ile merkez muhacimden birden ileri, seri bir atılganlıkla fırlamak; sonra birden arkasına hiç bakmadan.. arkadaşlarına (tayın) vurmak, geri pası vermek ve belli bile etmeden sıyrılıp kaleye doğru tam bir çalımla koşmak, her babayiğitin harcı da değildir.

* * *

Gelelim tam Zekiye :

Zeki.. Türkiyede futbolun ilerlemesinde mühim rolü vardır. Senelerce Fenerbahçenin ve Millî Takımımızın kaptanlığını yapmıştır. Yirmiye yakın enternasyonal maçlarda oynamıştır. Küçük yaştanberi Fenerbahçenin âşıkıdır. Sarı - Lâciverd için sahada canla başla oyun oynar, ince ve nazik bir oyuncudur. Hasım oyuncusuna kasden bir defa bile vurduğu görülmemiştir. Çok seri koşar, teknik oyunu ile meşhurdur. Çok çeviktir. Pasları - Sabih ve Refik müstesna - hiçbir oyuncumuzda yoktur. Hesablı, ölçülü değildir. Yanındaki oyuncuların ve oyun tarzının esasını çabuk kavrar. Oyunun cereyanını iyi görür. Yanındaki oyuncuların hangisi ne zaman pas vereceğini anî olarak tayin eder, en emin bir şekilde ve ileri paslar yapar.

Teknik şutları hem çok sıkıdır, hem de çok hesaplıdır. Okadar ki oyununu bildigi kalecilerin şutu tutmak noktasından kuvvetsiz yerlerini bulup, bilerek şutlar çeker. Meselâ bir kaleci, hasım kalecisi.. Sağ plonjonları mı zayıf? Şutu ekseriya o tarafa

(Sonu 27 inci sayfada)

Jakob'un gözleri Gestapo dairesinde açılırken

Almanla[r]

Nazi Düşmanı

JAKOB'U

İsviçreden Nasıl Kaçırdılar?

İsviçreden Almanyaya kaldırıla[n] Nazi düşmanı gazeteci Jakob, ya[zı] hücumlarına ne zaman başladı? Bir kere başını nasıl kurtardı? İsviçreden nasıl kaçırıldı? Casu[s] Veseman'ın plânları.

Dokuz sene var ki...

Salomon Berthold Jakob 1926 danberi canını tehlikeye atmış bulunuyordu. Mahud Versay muahedesinin hiçe indirdiği Alman ordusunun teşkilâtını, iç yüzünü, gizli taraflarını yakından bilen tek sol gazeteci o idi. Almanyada militarist idarenin; hususile orduya dayanan, yüksek rütbeli zabitler arasında birçok taraftar bulan saltanatçıların bu yaman düşmanı, 1926 da Berlinde bomba gibi patlayan bir yazı neşretti: "Versay yasasına rağmen Kronprinz'ın büyük oğlu gizli askerlik yapıyor!„ deyince, ordu, hükûmet, gazeteler biribirine girdi.

O zaman rayhştağda ekseriyet cümhuriyetçi idi. Hükûmet reisi Ebert Rayhşver kumandanı Jeneral Fon Sekt'i "Von Seeckt„ azletmek mecburiyetinde kaldı.

Bu hadise yüzünden ordu kumandanlarının düşmanlığını kazanan Jakob, bununla kalmadı. Gizli ordu teşkilâtını, açılması sağlarca vatana hiyanet telâkki edilen sırları, gazetesinde sıra ile ifşa etmeğe koyuldu.

Geçen seneki tenkil hareketinde öldürülen meşhur General Von Schleicher, o zaman daha miralaydı; ve ordunun gizli kadrosunu kuruyor, büyültüyor ve hududları korumak bahanesile yeniden saltanatı getirmek ülküsüne doğru gidiyordu.

Bu gizli ordunun Sainte - Vehme denilen bir de korkunç icra komitesi, fedaileri vardı ki buna, demokratlarla temas eden askerleri öldüren, ortadan yokeden bir nevi mafya denilebilir.

Jakob, bu mafyaya kumanda eden mülâzim Schulz'in Berlinde kadrosunda bulunduğu kıt'ayı, resmî makamını olduğu gibi yazdı. Mülâzim Şulz mahkemeye düştü, idama mahkûm oldu. Mülâzımın şahsına değil, saltanatçı zihniyetine hücum eden Jakob, kaleme sarıldı Schulz'in müdafaanamesini yazdı. Bu, Dereyfus mes'elesinde Zolâ'nın "itham ediyorum„ diye yazdığı, elinde fırça sokak sokak dolaşıb Paris duvarlarına yapıştırdığı meşhur müdafaa kadar tesir yaptı.

"... onu mahkûm ederseniz, diyordu, Schleicher, Von Seeckt gibi âmirlerini de suçlu sırasına sürüklemek icabeder. Aldığı emirleri yapan bir madund[ur.] Ancak Şulz...„

Ordu başındakiler buna fena iç[er]lediler. Berthold Jakob orduya hakaret[le] itham edildi. Şulz davasında: "şah[it] gösterilen zabitler, yukarı mes'uliyet[ten] kurtarmak için yalan yere yem[in] ettiler„ dememiş miydi? Evvelce bu[gibi] iddialar yüzünden birkaç kere ha[fif] hapis ve para cezalarına çarpıl[an] Jakob; bu sefer en üsttekilere çat[tığı] için, idama mahkûm oldu; ve an[cak] o sırada ilân edilen umumî bir [af] sayesinde başını kurtarabildi.

Naziler mevki iktidara geçin[ce] Almanyadan ilk çıkanlardan biri [de] Jakob olmuştu. Fransada hududa yak[ın] Alzasın Strasburg şehrinde Nazi d[üş]manı gazetesini çıkarmaga başla[dı.] Almanyada olan biteni ona munta[zam]an bildiren gizli muhbirleri var[dı.] Jakobun kaçırılması, başına gelen fe[lâ]ket, daima üstünde bulundurduğu bl[ok]notuna Almanyadaki muhbirleri[nin] isimlerini sıra ile geçirmiş bulunmasıd[ır.] Nazilerin bu bloknotu, her ne bahas[ına] olursa olsun, ele geçirmek isteme[leri] tabiîdir. Gerçek Jakob kolay ko[...]

tuzağa düşecek adamlardan değildi; ve vaziyeti, her an maruz bulunduğu tehlikeyi kavramıştı şüphesiz. Lâkin ezelî düşmanı Militarist teşkilâtın yeni sırlarını öğrenmek kanaatı, bir şeyden korkmadığı ta 1926 da görülen bu yaman gazeteciyi kandırmıştır. Onu tuzaga düşüren adamın da, bu işlerde pişmiş, çok kurnaz bir hafiye olduğunu unutmamalı. Kimdir bu adam?

Weseman sahnede

Bir vakitler sosyalist geçinen baş hafiye, Gestapo denilen Nazi gizli polis teşkilâtına girmiş, Hitlerin Almanyadan çıkardığı Yahudiler etrafında dolaşmağa başlamıştır. Almanyada Nazi hareketi başlamadan sekiz on sene evvel onu, Cenevrede cemiyeti akvam koridorlarında, sosyalist gazeteci maskesile dolaşırken görenler, tanıyanlar var. O zamanda kimbilir kimlere hafiyelik yapıyordu? Bu çok yağmur görmüş tilki, gönül maceralarına da atılıyor. Karısını boşuyor, lâkin dost kalıyorlar ve Pariste yerleşen Madam Wesemanın, mülteci Alman Yahudilerini tanımak ve onların itimadını kazanmak yolunda çok yardımı dokunuyor. Eski kocasının bütün hafiyelik, casusluk işlerinde bu kadının belli başlı rol oynadığı bugün açığa çıkmıştır.

Weseman bir aralık Cenubî Amerikanın esmer ve sıcak güzellerinden bir genç kıza tutuluyor. Onu almak için mezhebini değiştiriyor, Katolik oluyor. Ve anlaşılan düğün masrafını korumak için Jakobu kaçırmak plânını tertip ediyor. İşin ehemmiyetine göre yüklü para almış olacağı şüphesiz.

Wesemanın Londradaki faaliyeti

Weseman Londradaki Alman mültecilerine hiç de yabancı değildi; ama onun hafiyeliği hiç birinin hayaline gelmezdi. Londrada Milton - Park de yerleşen Weseman kendisine Nazilerin hışmına uğramış bir katolik mülteci süsü veriyordu. Bu palavrayı yutturmak için de Londra matbuatında Faşizme karşı yazılar neşrediyor, arasıra Hitlerin şahsına bile hücum eden mekalelerine (gûya Almanyadakilerin intikamına maruz kalmamak için!) takma Rudolf Schreder imzasını atıyordu. Bu neşriyat hafiyenin beklediği neticeyi verdi. Mülteciler görünüşe aldandılar, onu aralarına soktular. Daima parasızlıktan dem vuran Wesemanın ikide birde yolculuğa çıkmasını, muhtelif Garbî Avrupa memleketlerile Londra arasında mekik dokumasını, şüpheli görmeğe başlayanlar da oluyordu. Bu Jakob hadisesi patlak verince, Londradaki mültecilerin, aralarında hiç ummadıkları hafiyeler bulunduğuna akılları kesmiş, biribirinden çekinmeğe başlamışlardır. Veysman'a daima el altından yardım eden, entrikalarında rol almaktan geri kalmayan eski karısı, Jakob mes'elesinde onu suçsuz göstermek, sırasında hakimleri kandırmak için 18 martta, Jakobun kaçırıldığı haberi gazetelerde çıkınca, Veysman'ın Londradaki adresine düzenli bir mektub yazıyor! Tabiî Veysman'ın o tarihde Taymis kıyılarında değil, İsviçrede, Alman hududuna yakın bulunduğunu kurnaz kadın herkesden iyi biliyordu.

(Arkası gelecek sayıda)

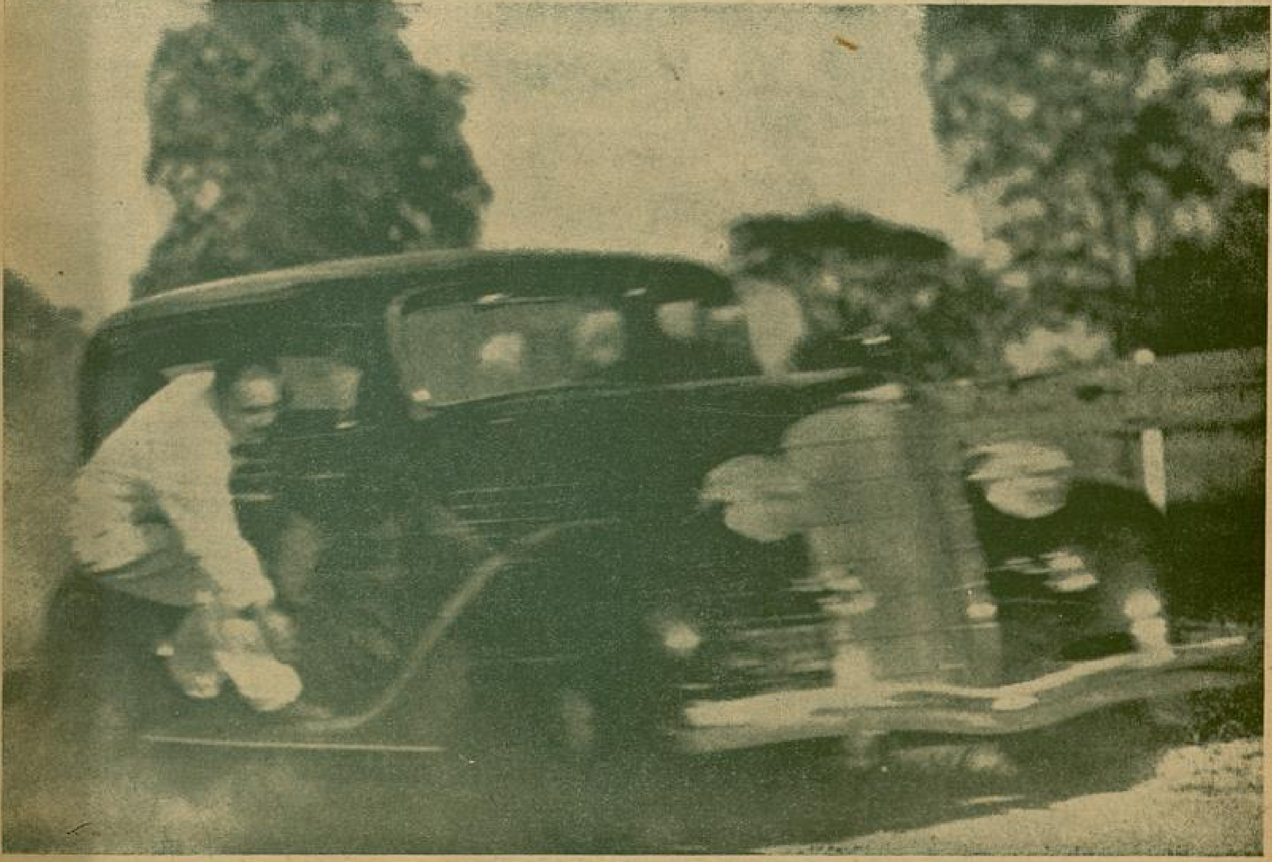

Jakobu İsviçreden Almanya kaçıran otomobil son süratle giderken

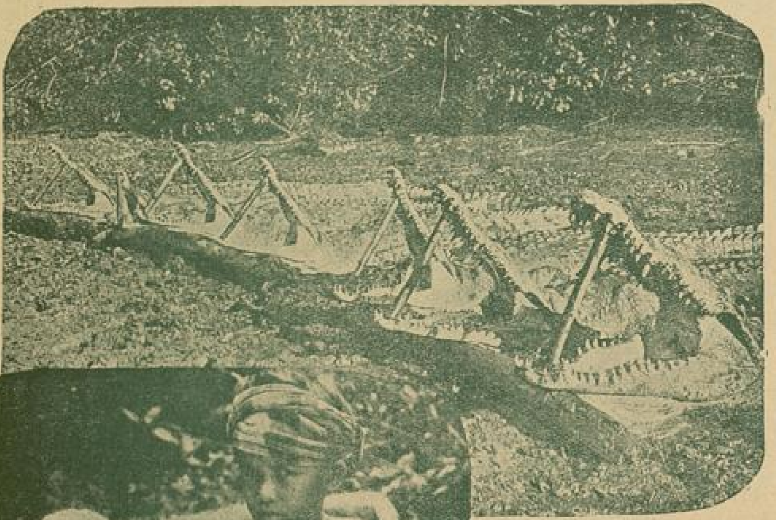

Diri diri kurutulan Timsahlar

Timsahların çenelerini açıp aralarına sopa koyarak bu korkunç hayvanları diri diri açlıktan öldürmek, ve bu suretle derilerinin bozulmamasını temin etmek Afrika avcıları arasında en taammüm etmiş usullerden biridir. Yalnız, bu korkunç çeneleri korkmadan açmak için lâzım gelen kuvvet ve cesareti bir düşünün.

Çocuklar ve hayvanlar

Hayvanların çocuklara karşı derin zaafları vardır. Resimde bir Cavalı çocukla arkadaşlık eden bir Maymun ve bir İngiliz kızının dostu olan yırtıcı bir yaban kedisi görüyorsunuz.

Faydalı Bilgile

Kazalara karşı alınacak tedbirle

Şok: Şiddetli ağrılar, ve kan ka betmekten ileri gelir.

Araz: Hastanın rengi sararır, ci soğur ve nemlenir, nabız sür'atli fak hafif atar.

Çare: Hemen hastanın bütün dü melerini çözüp gevşetmeli, ve battaniye sarıp, sıcak su şişesile ısıtmalı. Ha yutkunabiliyorsa, kuvvetli kahve, sıc süt, sıcak su vermeli. Kendisini bilmiy cek kadar baygın hastanın, ağzına su ak mak doğru değildir.

***

Hemoraji: Kaza neticesinde açıl şiryanlardan akan kan, fışkırarak akar; rengi kan damarlarından akan kandan da açıktır. Hemoraji vak'alarında doktor ye tişinceye kadar yapılacak anî tedbirle yazıyoruz:

1 — Kan şakakdan akıyorsa, derhal a hizadaki kulak önüne parmakla basma

2 — Kan el veya koldan akarsa, b omuz ile dirsek arasından sıkmalı.

3 — Eğer kan ayak, bacak ve oyl tan akarsa, havsala kemiği üzerine b malı.

4 — Kan enseden akarsa, nefes b rusunun her iki tarafına basmalı.

***

Açık yaralar: Tırmık ve ufak y ralar, eğer temizse hafif tentürdiyot s meli, kirli ve yağlı ise evvelâ benzi temizlemeli.

Açık yaralara hiçbir zaman elle d kunmamalı ve yıkamamalı, gazlı bezle s malı. Sarılan bezin yaraya gelen kısmı el sürmemeli.

Yara üzerine tütün, zeytinyağı buna benzer birşey sürmemeli, çünkü gibi şeyler çok defa kanın zehirlenmesi sebep olur.

***

Yanıklar: Yanık eğer hafif (Baking soda) yı su veya petrol ile l koyuluğunda karıştırmalı ve yanığın ü rine sürmeli. Yahut herhangibir ya merhemi veya temiz zeytinyağı sürme

Büyük ve derin yanıklarda: temiz ile hafifce nemlendirilmiş (Acid Picric gazı, yahut temiz gazlı bezi % 2 (Ac Picrique) solüsyonunda nemlendirib, ya ğın üzerine koymalı. Bunların yapılm mümkün olmazsa, herhangi iyi bir ya merhemi, kullanılabilir. Yalnız kullanılac bütün şeylerin çok temiz olmasına dikk etmeli.

Bozulmuş yemeklerden ze hirlenme:

Kokmuş ve ekşimiş yemeklerin en t sirlileri tavuk, balık ve patatesdir.

Araz:

Mide bulantısı, kusmak, amel olma şiddetli karın ağrıları, kramp, son dere halsizlik, vücudun derisi soğuk ve ne

Tedavisi: Derhal hindyağı, veya ingiliztuzu verilir. Eğer hasta çok zaif bir bardak kahve veyahut yarım çay k şığı suda karışmış amonyak verilir.

ZEKİ

— Başı 23 inci sayfada —

nişanlar.. Havadan tutması mı zayıf? Topu havadan sokar.. Velhasıl Zeki şutlarında köşe ve zaviyeler buluşları şayanı hayrettir.

Demarke olması zayıftır. Deplâsmanı azdır. Oyunlarda maneviyatı pek kuvvetli değildir.

Zeki.. Gol fırsatlarını ekseriyetle kaçırmaz. Bundan dolayı Türkiyede gol rekoru yapmıştır. Sağ ve sol ayaklarını istediği gibi mükemmel kullanır. Yanındaki oyuncuyu iyi oynatır. En münasip zamanda gol yaptırıcı paslar verir.

Zekinin topa havaya sıçrayışları, korneden gelen topla beraber kaleye atılması, kafa vuruşları mükemmeldir. Yerinde ve zamanında, maçına göre çalım yapar. Zekinin açıklara pasları meşhurdur.

Bukadar sene sol açık oynadım, hiçbir merkez muhacim görmedim ki Zeki gibi temiz pas yollasın.. Açıkların sür'atleri ile topun avut çizgisini geçmek ihtimalini o kadar ince hesaplayıp dikine pas verir ki!.. Çok defa seyirciler açığın boş yere koştuğuna kanidirler... Ve "pas kaçtı!..„ diye "ah!..„ diye bağırırlar. Halbuki bir pası veren Zeki, bir de koşan açık o topu tam çizgi üstünde yakalanacağını hesaplamıştır.

Zekinin (vole) top yere inmeden şutları harikadır. Bu şekilde kalenin köşelerini, çok az merkez muhacimlere nasip olan bir muvaffakıyetle, bulur. Sağdan soldan gelen pasları iyi kullanır. Haf beklerle paslaşır, vücud çalımı yapar. Zekinin uzak ceza vuruşları cidden çok tehlikelidir. Bu şekilde parmağımızı ağzımızda bırakan enfes goller atmıştır. Hiç unutmam Finlandiyada ta uzaktan -kırk yardadan- bu şekilde bir gol sokmuştur. Zavallı Finlandya kalecisi yere çömelip ağzı açık, afal afal topun köşeden girişini seyretmiştir. Çok ince, çok görüşlü, bir futbolcudur. Bu gözbebeği kıymetli futbolcumuzun yeri, ticaret hayatına atıldıktan sonra tamamile boş kalmıştır. Maattesüf, Bay Zeki Rıza, bu kulübü için hayatını feda etmeye amade tam amatör, Zekinin yerini dolduramamıştır.

Türkiyede Zeki gibi bir merkez muhacim yetişmemiştir. Daha senelece yetişemez bu gidişle..

Bedri

Altaylı Diyor ki

— Başı 23 inci sayfada —

lardı. Geçen sene de böyle bir şanssızlığa oğramıştınız! Ne acı.. (Vahab), ogün o canım o kıvrak, akınların hepsini perişan ediyordu. (Doğan) (Basri) iki küçük aslan gibiydi sanki.. (Ali) (Hilmi) ogün yıkılmaz bir kale oldular. (Cemil) (Said) in korku salan şutlarını daha görünce afayllıyordu. Zavallı Sabahaddin ne şanssız çocukmuşsun... (Mazhar) nerede?.. o kuvvetli şutların nerede... Ah bu maçta (Salih Murat) yoktu. Onun tatlı oyununu Altaylılar nekadar görmek istiyordu. Altınordulu kardeşlerim!.. müteessir olmayın; daha maçlar bitmedi. Biz, şampiyonluğu kaybetsek bile, sizi yendiğimiz için müsterih oluruz.

Eski Altaylı
Şakir Muhtar

Altınordunun Fikri

Ne hevesliymişsiniz bizi yenmeğe. Kendi ağzınızla yakalanıyorsunuz. Siz bizi bir kere yenmegi, şeref sayıyorsunuz. Bunda haklısınız. Çünkü Altay nerede, Altınordu nerede?!.. Doğru.. Acele etmeyin.. Dediğiniz gibi maçlar bitmedi. Bu yıl değilse gelecek yıl yine görüşürüz.

Bunun münakaşasını gelecek yıla ve diğer salâhiyetli oyunculara bırakıyorum.

Altınordulu
Ferid Gülten

Anadolu Cevap Veriyor

Hayır o ne sizindir, ne bizim.
Yalnız haksa bize aitdir.

Biz bu sene ikinci küme şampiyonluğunu alnımızın terile aldık. Bunu da pek güvendiğiniz (Eyüp) takımını yenerek ispat ettik. Eğer sonunda yenilsek de o sizden ziyade bizi alâkadar eder. Ogün statda bulunanlar gördüler ki "Anadolu„ takımı Süleymaniyeden çok daha güzel oynuyor.

Siz de Süleymaniyeyi yenememiştiniz. Biz de yenemedik. Fakat biz bu yıl "Eyüb„ü yenerek ondan daha ulu bir güce sahiplik ettiğimizi isbatettik. Eğer nihayette mağlûp olduksa, bunu şanssızlığımızda aramalısınız. Merak etmeyiniz. Gün doğmadan neler doğar. Siz de acele etmeyin. Yaşayan herşeyi görür. Hattâ "Eyüb„ ün sonuncu olduğunu bile...

Anadoluyu kalben seven
Murad Akdağ

Üç Güzellik Kraliçesi

Güzellik kraliçesi seçme adeti Avrupanın ve Amerikanın sınırlarını aştı. Yukarıda gördüğünüz Cavada seçilen güzellik kraliçesi ve aşağıdaki de Tahitinin en güzel kızı diye sayılan dilberdir.

Ortada İspanyol güzellik kraliçesi.

SIRMANIN HALISI

— Başı 6 ıncı sayfada —

larının, ağaç köklerinin solmaz boyalarile yünlerini boyamışsa, önüne gelen bu işi de yapacaktı.

Yerinden kalktı. Pencerenin küçücük kanadını açtı; içeri temiz ve serin bir ilk yaz kokusu doldu. Güneş yavaş yavaş yükseliyor, alanlar ılık aydınlıkta dumanı tüterek uyanıyordu. "Sırma,, havayı içine çekti. Gerindi. Gözleri kamaşmıştı. Dışarılar ışıklı bir sabah düşü gibi güzeldi. Uzaklarda yeni yeşermiş tarlalar gürünüyor, yapraksız ağaçlar ak pembe çiçeklerle bezenmiş, sabah esenile titreşiyor. "Sırma,,nın kanı gövdesine koşarak dolaştı. Yüreği bağrında, ateş döven demir tokmak gibi, vurdu. İki iç çekimi ilk yaz havası, onun kuvveti azalan kollarına güç.. yorulan gözlerine pırıltı vermişti...

Birden geri döndü. Odanın içini göremez olmuştu. Gözlerinde ateş böcekleri yanıyor, başı dönüyordu. Gözlerini kapadı açtı. Açtı kapadı. En sonunda, gün ışığının içinde yanan renk renk yün tozlarının ardından, bir başı yere düşmüş halısını gördü. Tezgâhın başına geldi. Alt ağır kolu yavaş yavaş çevirerek, öbür başını da çıkardı. Onun da uçlarını kesti. Yere serdi. Bu halı bir resim gibiydi. Tablosuna son fırçayı atan ressam gibi, "Sırma,,nın gözleri sevinçle pırıldıyor; göklerde yaşar sanılan meleklere benzer yüzü, sonu bulunmaz bir gülüşle pembeleşiyordu. Bu halı ne bir örnekten alınmış, ne de başka halılara bakılarak dokunmuştu. Yüreği coşkun taze bir köy kızının, uykularındaki düşlerde gördüğü, esinlerden topladığı.. göklerin yıldız, gün, ay ışıklarından kaptığı güzelliklerin bir halı üzerine serimi idi. Doğuştan yapıcı olan başı, ellerine eşsiz bir beceriklilik vermişti.

O, daha küçücük yaşta anasının tezgâhına oturarak ona yardım etmiş, beceriği ile onu şaşırtmıştı.. Bunu gören babası — ki o da köyün tezgâh yapan birtek marangozuydu — kızına on yaşına gelince, yaptığı tezgâhların en güzelini, eğilmez ceviz dallarından yapmış; evlerindeki ocağın başına kurmuştu. Ogün bugün "Sırma,,, okulunun yaz dinlenim (tatil) inden, açılana kadar olan vakitlerinde, halı dokumuş. Her yıl okulunda açılan sergilere birer halı çıkarmıştı. Şimdi, gözlerinin önünde yere serili, elinin emeğine dalmış, bunları düşünüyordu. Sonra bu düşünceler onu, içinde yaşadığı köyünden bilmediği yerlere doğru götürmeğe başladı.

Şehir. Şehir deyince gözlerine yabancılardan dinlediği, kitaplarında okuduğu evler, dükkânlar, arabalar, kılığı başka insanlar, bulutlara sarılı gibi renksiz.. biçimi bellisiz görünüyordu. İçinde keskin bir sızı yanıyor, görmediği yerleri görmek, bilmediklerini öğrenmek istiyordu. Fakat nerede?. Nasıl?.. Bu dilediklerinin olmasını düşünmek bile, aklına sığmıyor, onu şaşırtıyordu.

Öyle dalmış, öyle uzaklara gitmişti ki, kapı birden açılınca korktu. İçeri giren babasıydı. Pencereden akan güneş ışığında, taze çiçekli bir fidan gibi duran kızını.. yerde boylu boyuna uzanan halısını bir bakımda gördü. "Sırma,, gözlerinde uzak.. bilmediği diyarların isteğile babasına baktı. Sesinde belirsiz bir derd yanışı vardı :

— Baba!.

— Gızım, yavrum!. diyor. Bütün bir yürek sevgisi, gözlerine yaşlar toplatmıştı babasının.. Kızını kollarının arasına aldı. Sırmanın saçlarını, hışırtılı, sert nasırlı ellerinin en yumuşak sevişlerile okşadı. Sesi titriyordu :

— Gızım benim!.. yavrum benim!.. alnımı açık, yüzümü akeden Sırmam benim. Bu küçücük parmaklarınla mı dokudun bu el değmemiş halıyı?... Bu görülmemiş nakışları sırma başının içinden mi çıkardın?. Aklım duruyor sana baktıkça..

"Sırma,, babasının kollarından sıyrılmış, halının yanına diz üstü oturmuştu. Çocuk yüzünün soruşlu bakışlarile babasına bakıyor :

— Baba!.. Kazanır mı dersin?. Hiç umgum (ümid) yok. Gülsüm hatunun acem örneği kuşlu halısı, Hanım (Hanım isimdir bayan değil) Bibi (baba kız kardeşine denir) nin banknotu, Fadimenin cennet bağı ne güzel, ne güzel!.... Benim bu uydurma nakışlar hiç beğenilmiyecek baba..

Babası bu sözleri duymamış gibiydi. Ocak yanındaki boş tezgâha, yerdeki halıya, onun dibindeki kızına bakıyor; gözlerinde olmuş bir umgunun sevinci vardı. Neden sonra içten içe gülerek söylendi :

— Çocuk musun Sırmam?.. dedi. Bu senin halın sergide birinci gelecek; babam dedi dersin.

Yarı inanışla bakan kızının gözlerine bektı :

— Bana inanmıyor musun? Bu gözler neler gördü. Bunlar iyiyi, kötüyü, güzeli çirkini seçerler be yavrum!.. inan babana; dedi..

İkisinin de gözleri halının nakışlarında sustular...

...Köyde hiç kimse "Sırma,,nın halısının birinci geleceğini ummuyordu. En çok, Gülsüm hatunun acem örneği kuşlu halısı, armağanı alır diye düşünüyorlardı. Günleri hesaplıyorlar: İşte bu gün yolcular şehre vardı, sergi bu gün açıldı. Bu gün seçim yapıldı. Sergiye her halı gönderen ev, şehirden bir telyazısı bekliyordu. Bunların içinde en umgusuz "Sırma,, idi. Düşünüyordu: okadar usta halıcının girdiği bir seçimde, kendisi nasıl kazanırdı. Hem de akıldan uydurma nakışlı bir halıyla... İçinde merak, yuvarlandıkça büyüyen bir çığ gibiydi. Küçük pencerenin önünde oturuyor ortalığın ağardığını, günün doğduğunu, günün solduğunu, yıldızların gökte pırıldadığını dalgın gözlerle görüyor..

Bir sabahtı. Gün doğmadan gözlerini açmış, döşeğinden bir yürek hoplamasile fırlamıştı.. İçinde gizli bir ses!

— Müjde.. müjde.. Diye bağırıyordu sanki.. Pençerenin önüne geldi. Aralık camdan ılık bir esin iç[...] giriyor, burnuna çiçek kokuları getiriy[...]du. Camı büsbütün açtı. Ortalığı bu[...] gibi bir aydınlık sarmış, günün geldiğ[...] söyleyen bir aydınlık.. Öyle dalgın[...] ki Sırma!.. öyle görmüyordu ki dö[...] yanını.. Günün doğduğunu, ortalığ[...] aydınlandığını sezmedi bile.. Gözle[...] uzun yolundaydı. köyün... Yer[...] ağaçlardan dökülen ak, pembe çiç[...] yapraklarile örtülüydü. Küçük soluk[...] esinler bunlarla oynaşıyordu. Bahçen[...] ilerdeki çıt kapısı yavaşça açıldı. İç[...] posta dağıtıcısı girdi. Çiçek serp[...] yoldan ağır ağır geliyordu. "Sırm[...] sese başını kaldırdı, geleni görün[...] kendini tutamadı :

— Garip çavuş!.. bize mi geliyo[...]

Garip çavuş güldü. Pencere[...] önüne gelince bir telyazısı uz[...] "Sırma,, delicesine kâğıdı açtı. Alt[...] babasının adı vardı. yazıyı okudu[...]

— Birinciliği kazandın ecenle "[...] yola çık..

...Geniş parlak çamlardan gü[...] baygın sıcaklığile içeri doluyor; g[...] odanın her yanı pırıl pırıl.. Duvarl[...] büyük camlı dolaplar; içlerinde yün [...]nekleri, renkli basılmış halı model[...] maslarda albumlar.. Burası büyük [...] halı dokum evinin baş usta odası[...] Üstü camlı geniş yazı masasının [...]şında, sıcak içli, gözü güzel bir k[...] oturuyor. Önündeki defterlere birşe[...] yazıyordu. Bir aralık kapı vuruldu, [...] bir köylü girdi. Genç kadın ba[...] kaldırıp bakmasile :

— Veli Dayı sen misin?.. [...] bağırması bir oldu. Güler y[...] Kocamış :

— Sen küççük Sırma mısın?.. [...]

Gözlerinden yaşlar süzülm[...] ikisinin de.. Bu Sırmanın köy [...]daşlarından birinin babasıydı. [...] dayı gidince "Sırma,, yerinden k[...] Camın önündeki büyük koltuğa [...]dini bıraktı. Başınının içi, bir[...] bire eski günlere gitmişti. Gözl[...] karşı duvara kaldırdı. Orada, onbeş[...]şında işlediği yaşayışının yolunu [...]tiren, halı asılıydı. Aradan tam o[...] geçmişti. Köyde kecesile at sırt[...] günlerce koşup şehre geldikleri.. [...] sergisinde onu herkese tanıtmaları[...]kışlanışı.. gazetelerin ismini gün[...] yazması.. Şimdi içinde yüzlerce, ate[...] sıcak, demir gibi sağlam kız ç[...] dokum evinin hem baş ustası, he[...] modelcisiydi. Ölürcesine çalışıy[...] Yıllarca evvel işlediği halı, nasıl yu[...] dört bir yanından gelen halılar i[...] birinci olmuşsa; şimdi de kendi [...]lini çizdiği ve işlettigi halıların [...]bancı ülkelerde açılan sergilerde [...]rinci olmasını istiyordu. Araden [...] vakitlar keçti. Birgün "Sırma,, b[...] budunların (millet) bir olup [...]dukları büyük serginin şehir g[...]sinde, iri yazılarla yazılmış şu y[...] okudu :

— Sergide Anadolu kızlarının [...]diği [Anadolu Haritası] duvar [...] birinci gelmiştir.. "Sırma,, daha [...]ları okuyamadı, gözlerinden [...] yaşları akıyor... camlardan süzüle[...]gun ilk yaz güneşi, onun artık [...] gibi olan güzel başını pırıldatıyo[...]

1

Beyaz akikten broş, bilezik klips ve yüzük

◆

2

Elbise yakası broşu

◆

3

Siyah mineden geniş bir bilezik "üzerinde elmaslı saati var,,. Bileziğin eldiven üstüne takılması

◆

4

Eldiven üstüne takılan mandal

◆

5

Üçüzlü inci küpeler

◆

6

Eldiven üstüne takılan maden bilezik

◆

7

Elbiseyle ayni kumaştan eldiven

BAYANLAR SİZİN İÇİN!..

Avar Oğlu

Başı 15 inci sayfada

Hâkan avlanırken

bunalmışlardı... Bizanslılar, mütemadiyen atlarını mahmuzlıyorlar... Boğuk seslerle bağırarak, biribirlerine cesaret vermeye çalışıyorlardı.

Artık, Bizans surlarına yaklaşmışlardı. Nerede ise, hendekleri aşıp kapıyı tutacaklardı.

Salur elindeki uzun ve enli kılıcı başının üzerinde salladı. En gür sesile:

— Sürün !...

Diye, bir daha haykırdı... Arkasındaki atlılar, topuklarını bütün kuvvetlerile atlarının karnına bastılar. Hep bir ağızdan;

— Sürün !... Sürün !...

Diye bağırdılar.

Gök gürlemesine benziyen bu ses, Bizanslıları titretti. En önde kaçan altın dolgalı bir süvarinin titreyen sesi, inler gibi yükseldi:

— Ey şefkat ve merhamet membaı olan Hazreti Meryem.,. Ey yerlerin ve göklerin yegâne hâmisi olan Betulupzara!.

Sen.. bu sadık kulun imarator İraklyüsu,. mukaddes kanatlarının altında sakla...

Kaçanlarla kovalıyanların arasındaki mesafe azalmıştı.... Birdenbire Bizanslıların atları biribirine karıştı. İki atlı yere yuvarlandı. Sağdan gidenlerden biri, elindeki kılıcı fırlatmış.. iki atlıyı birden yaralamıştı.

Salur, bunu görür grmez kızdı... Atının karnını şiddetle mahmuzladı:

— Budala.. Kılıcını mızrak gibi kullandı. Türe'yi bozduğu için, yüz sopayı haketti. Sürün!...

Diye homurdandı.

Artık Bizanslılara yaklaşmışlardı. Gözle görülüyordu ki, Bizanslı atlılar fena halde bunalmışlardı.,.. Altın tolgası parlayan atlı, birdenbire yere yuvarlandı. Sağ bacağı, vücudunun yarısı ile atın altında kaldı. Salurla at başı beraber giden bir Avar atlısı;

— Sürün!... Tam fırsattır.

Diye bağırdı.

Salur gülümsedi:

— Kayser,. ta kendisi... Artık kuş bile olsa.. uçup ta elimizden kurtulamaz, Kargın!..

Dedi... Atı, horul horul soluyan Kargın, hiç cevap vermedi. Topuklarını, atının karnına basmakla iktifa etti.

Dört Bizanslı süvari imparatorun etrafını kuşatmışlar, onu kollarından çekiyorlar.. ağzından burnundan kan boşanan atın altından « biran evvel » kurtarmak için acele ediyorlardı.

Salur, elindeki kılıcı, havada salladı. Parlak bir kahkaha attı:

— Birşey değil.. elli mızrak boyu yer kaldı. Nasıl olsa...

Sözlerini ikmal edemedi. Sanki kelimeler dudaklarında eridi. Birdenbire başını ileri uzatarak silkindi. Gördüğü şeyden, gözlerine inanmak istemedi. Çünki altın tulgalı Kayser birdenbire atın altından sıyrılarak doğrulmuş... elindeki yalın kılıç ile yanındaki süvarilerden birinin başına şiddetle vurmuş.. onu devirdikten sonra boş kalan ata sıçrayarak toz bulutları arasında kaybolmuştu.

— Sürün !...

Artık sürmek para etmiyordu.. Can korkusile mütemadiyen atlarını mahmuzlayan; ellerindeki kılıçları, hayvanların sağrısında birer kırbaç gibi şaklatan Bizanslılar, son kuvvetlerini sarf ediyorlar... Kale duvarlarını çepeçevre kuşatan derin hendeğin üzerindeki asma köprüyü geçiyorlardı.

Güneşin son ışıklarile altın tulgası parıl parıl yanan Kayser İrakliyüs, bir hamlede köprüyü geçmiş.., Orada hayretlerinden dona kalan muhafızlara:

— Çabuk., köprüyü kaldırın!..

diye emir vermişti.. Muhafızlar, derhal su cenderesinin manivelâlarına basmışlar.. Köprünün ucunu kaldırmaya başlamışlar., geride köprünün üstünde kalan öteki üç süvariyi, tepe taklak hendeklerin içindeki yosunlu sulara yuvarlamışlardı.

Altın kapıyı bir yıldırım gibi geçe[n] İrakliyüs, o anda yere atlamış.. sesini bütün kuvvetile:

— Askerler!.. Çabuk kale bede[n]lerine... Gelen atlılara yağmur gibi o[k] yağdırılacak.. bir tanesi bile kaç[ıp] kurtulamıyacak.

Diye bağırmıştı.

❖

İstanbul surlarının kenarından Edi[r]neye kadar imtidat eden sahada, mü[d]hiş bir yağma başlamıştı. Silivriye t[a]şınan o milyonlarca altın kıymetindeki Bizans eşyası, kâmilen Avar büküdarı Hâkan Bayan'a kalmıştı. Bu hav[a]lideki Bizans asilzadelerinin şatoları kâmilen tahrip edilmiş... Taş, taş üs[]tünde bırakılmamıştı. Vaziyetten h[a]berdar olamıyarak, müteferrik Av[ar] kuvvetlerine mukavemete kalkışan kö[y]ler, baştan başa yakılmış; eli silâh tu[]tanlar kılıçtan geçirilmiş.. geride ka[]lanları da kâmilen esir edilmimi Şimdi Avar ordusunun ortasında, tam ikiyü[z] yetmiş bin kadın ve erkekten mürek[]kep bir de esir ordusu vücuda gelmişti.

Fakat bütün bunlar, Hâkan Bayan[ı] tatmin etmemişti. Çünki onun yegâne maksadı; Bizans imparatoru, İrakliyüsü ele geçirmek.. kendisine ihanet eden zevcesinin bulunduğu yeri gizlice on[]dan öğrenmek... Bu hain kadının karşısına, sessiz sadasız dikilerek, onu[n] ihanetinin cezasını, kendi elile ver[]mekti. Lâkin ne çare ki, tertip edilen plân altüst olmuş.. İmparator İrakliyü[s] kaçıp kurtulmuştu. Eğer bu muvaffa[]kıyetsizlik, başka bir kumandanın yü[]zünden husule gelseydi; hiç şüphesi[z] ki başı derhal bir kılıç darbesile uçu[]rulurdu. Fakat Salur.. bütün Ava[r] asılzade ve kudamanları arasında, cesa[]reti ve gözünün gördüğü düşmanı ka[]çırmamakla meşhurdu.

Arkası va[r]

Hiç Kimseyle Konuşmıyan Mülâkatlar Kraliçesiyle Nasıl Konuştum?

— Başı 7 inci sayfada —

— Başka kapıya! demiş. Ben mülâkat vermeye değil, mülâkat yapmıya geldim!

❖

Hakkında dinlediğim bu ve bunlara benzer konuşmalar, bu kadını esrarengizleştirmişti gözümde.

O, bazılarına göre hakikaten "Dünya Mülâkatlar Kraliçesi" idi. Bazılarına göre, Musevî, milletdaşları bir başka rakıbesine ait olan bu unvanı Betty Roso'a maletmek istiyorlardı.

Bazı kimseler de onun, bn sahte unvanla seyahat eden bir İngiliz casusu olduğunu söylüyorlardı.

❖

Şimdi, benim gibi sizin gözünüzde de esrarengizleşen bu kadınla yanyanayım. Hem, adım Bay Vedat Nedim'in listesinde yazılı olmadığı halde.

Buna muvaffak oluşumun hikâyesi de, hiç değilse ondan dinlediklerim kadar meraklıdır. Eğer sizi sıkmazsam evvelâ, en kısa yolundan bunu anlatayım.

❖

— Az evvel, amma çok değil iki dakika evvel gelseydin, meslekdaşlarının yüzlerini ağartacak bir muvaffakıyet kazanacaktın.

Bu sözleri, Şehir Tiyatrosunun ve memleketin tek rejisorü Bay Muhsin Ertuğrul söylüyordu. Merakla sordum:

— Ne vardı?

— Ne olacak... Betty Roso buradaydı!

— Şimdi nereye gitti?

— Bilmiyorum!

— Yarın nerede bulunur?

— İzmire hareket edecek vapurun güvertesinde!

— Bu geceyi nerede geçirecek?

— Operette!

— Kiminle?

— Baletin dans muallimi Bay Celâl ile!

Ümitle gülerek:

— Ben, bu gece için Şehir Tiyatrosunun dekarotörü olamaz mıyım?

Muhatabım da güldü:

— İmtihan vermek lâzım!

— Canım, imtihansız, diplomasız san'at sahibi olan bir ben olacak değilim ya. Hem benimki öyle kaydühayat şartile değil, bir gececik.

Beni epi üzen muzip ve değerli rejisör, mülakatçılar kraliçesinden asıl hüviyetimi ayrılırken bile muhafaza edeceğime söz aldı. Ve isteğimi yerine getirdi. Ve... şimdi, dans muallimi Bay Celâl'la, Şehir Tiyatrosu dekoratürü Naci Sadullah bendeniz, mülâkatçılar kraliçesi huzurundayız. O, operet sahnesine en yakın locadan, hakikî bir kraliçe edasile halkı süzüyor, ben de onu. O operetin açılmasını bekliyor, ben de onun ağzının...

Arada bir, bitişiğimizdeki locadan bir ses duluyor:

— Cızzz.

Bu sesi, mülâkatçılar kraliçesinin de duymasından ve arkasına bakmasından korkuyordum. Ve bu sesle beraber yüreğim de sızlıyor.

Çünkü bu sızıltı, kraliçeye hissettirmeden resim almıya çalışan fotoğrafçının makinesinden çıkıyor!

❖

Perde arasında konuşuyoruz:

— Bu dekorları siz mi yaptınız?

— Hayır. Yalnız bu operetin dekorları benim değildir! Siz Ankaradaki tiyatrolarımızı da gördünüz mü?

— Ne diye sordunuz?

— Oradaki dekorlar da benimdirde... Nasıl buldunuz diyecektim?

— Gayet güzel!

Muhatabım, müstehzî bir eda ile ilâve etti:

— Fakat Ankarada bazı binalar da dekora benziyor. Zira önü var, arkası yok!

— Bu sözünüzden, Ankarayı iyi gezmediğiniz anlaşılıyor?

— Bilâkis, Ankarada görmediğim yer, görüşmediğim insan kalmadı.

Ve, şeklini tasvirini, fotoğraf objektifine bırakacağım kraliçe, Ankarada görüştüğü büyükleri uzun uzun methetti. Bildiği en yükseltici kelimeleri bir araya getirerek, hepsini göklere çıkarmıya çalışıyordu.

Fakat ne yalan söyleyeyim, ben henüz kendi çöplüğümüzde öttüğü için onun bu sözlerindeki samimiyete pek inanamadım.

❖

Perde arasında konuşuyoruz yine. Necmeddin Sadık'ın kardeşini göstердim, ve:

— Şu dakika orkestrayı idare eden zatı görüyor musunuz? O, Türkiyenin satışı en yüksek gazetelerinden birinin sahibi bulunan bir saylavın kardeşidir!

— Yunus Nadi Beyin mi?

— Hayır. Yunus Nadi beyle görüştünüz demek?

— Evet... Memleketinizde konuştuğum yegâne gazeteci odur zaten. Ondan sonra, Allahın günü, üç dört tanesi geldi. Atlata atlata başlarını döndürdüm hepsinin!

Hele bir tanesi, aklı sıra açıkgözlük etti. Ve kendisini, İstanbul seyyahin müdürü diye yutturmak istedi.

— Sizin gibi Kurt bir gazeteci de böyle basit tuzaklara düşer mi ya?

Muhatabımın istihfafla bükülen dudaklarında, mağrur bir tebessüm belirdi. Bu sözümün cevabını, kaşlarını; omuzlarını:

— Değil mi ya? Der gibi kaldırmakla verdi.

Güldüm!

— Fakat hakları da var biçarelerin. Zira sizin kimbilir dinlemeğe değer ne hikâyeleriniz vardır? Meselâ ben bile, bu işe nasıl başladığınızı öğrenmek isterdim?

— Oo... Hakikaten çok gariptir benim gazeteciliğe girişim. Ben, Şimalî Amerikanın çok ufak bir şehrinde, çok zengin bir ailenin kızıyım.

Bir gençle tanışıyor, ve sevişiyordum. Konuştuğum bu delikanlının ideali çok zengin, fakat ekseri ideal sahipleri gibi, kisesi pek fakirdi. Bütün sermayesini, neşrettiği satışı kıt gazeteye yatırmıştı ve ailem, onunla konuşma mı kat'iyen istemiyordu. Bir gün bana:

— Betty, dedi, birşey düşünüyorum eğer yapabilirsen, yaparsan, az zamanda zengin ve bahtiyar oluruz.

Sordum:

— Nedir?

O, kısa bir tereddütten sonra düşündüğünü anlattı:

— Buradan kalkıp Nevyorka gideceksin. Nevyorktan gazeteme reportajlar, mülâkatlar yazacaksın.

Bu küçük şehirden bir muhabirin, ta Nevyorka gönderilmesi, hele bu gazetecinin senin gibi herkesin tanıdığı bir aileye mensup bir kadın olması, gazetemizin satışını derhal birkaç misline çıkaracaktır!

Ben, bu maceralı seyahati çok cazip buldum. Ve bir gece yarısı elimde ufak bir valizle evimden kaçtım.

Nevyorka indiğim zaman, cebimde yalnız 25 dolar, üstümde ve çantamda birer elbise; fakat içimde, sevginin verdiği kuvvetli bir itimadı nefis, kuvvetli bir azim vardı. Bu itimadı nefse, bu azme; güzelliğim ve kadınlığım sayesinde görebildiğim kolaylıkları da ilâve ederseniz, muvaffak olmakta fazla zorluk çekmediğimi söylememe lüzum görmezsiniz tabiî...

— Pekâlâ madam, uğrunda bukadar fedakârlık edebilecek derecede sevdiğiniz adamın ayrılığına nasıl dayanıyorsunuz. Zira işittiğime nazaran, aşağı yukarı bütün ömrünüz yollarda, seyahatlerde geçiyormuş!

— Biz şimdi onunla beraber değiliz ki... Benim mülâkatlarımdan sonra dediklerinden başka bir şekil tahakkuk etti! Onun gazetesinin satışı arttı. Ve bu satışla beraber onun burnu da büyüdü. Bana karşı muamelesi de hisleri de değişti. Ve ayrıldık tabiî.

Ondan sonrasını de tahmin edersiniz. Ailemle aram açıktı. Ondan da ayrılınca ortada kalmıştım. Ve yine yaşamanın yegâne çaresini başladığım bu işe devamda buldum.

Hoş, böyle olmasa da, gazeteciliği bırakabilecek değildim ya...

Zira bu işin zevkleri; şifa bulmaz illetlerin mikrobuna benziyor. Bir defa tutulan kurtulamıyor bir daha...

Perde kapanırken yüzüme baktı ve güldü!

— Siz bu işi bilmediğiniz için, beni anlıyamazsınız; ve için için gülersiniz tabiî!

Hakikaten için için gülüyordum.

Fakat "bu işi bilmediğim için değil,, tabii!

❖

Son perde kapandığı zaman, muhatabım, aktörlerimiz, artistlerimiz, ve san'at hayatımız hakkında aldığı mübalağalı izahata doymuş görünüyordu.

Biz tiyatronun boşalmasını beklerken muhatabımın, son bir resim çekmeye çalışan fotoğrafçıyı görmemesi için, bir lâkırdı açmak mecburiyetile sordum:

— Şimdi demek yeryüzünde yapayalnızsınız?

— Ne münasebet Bayın!.. Sonra yine evlendim. Şimdi Londralı meşhur bir Avukatın karısıyım. Ve Amerikadaki ailemle aram iyice düzelmiştir.

— Fakat kocanızın yüzünü seneden seneye görüyorsunuz galiba?

— Maalesef öyle, hattâ, nikâh gecemde bile bulunamadım. Zira o gün, Rozveltin karısından bir telgraf almıştım. Ve, izdivaç arzusunu bile bastıracak hale gelmiş meslekî sevgim, be hiç düşünmeden Amerikaya hareke mecbur etti.

Kendisini "Alp., oteline bırakırke hayırlı seyahatler, ve muvaffakıye mülâkatlar yapmasını temenni ediy dum.

Ayrılırken; Muhsin Ertuğrula ver ğim sözde çok güç durabildim.

Zira, biraz daha eksik gayret fetseydim; muhatabımın, hakikî hü yetimi öğreneceği takdirde, girece hali görmek zevkini yenemiyecekti

YARIM AY'IN BİLMECESİ

No. 5

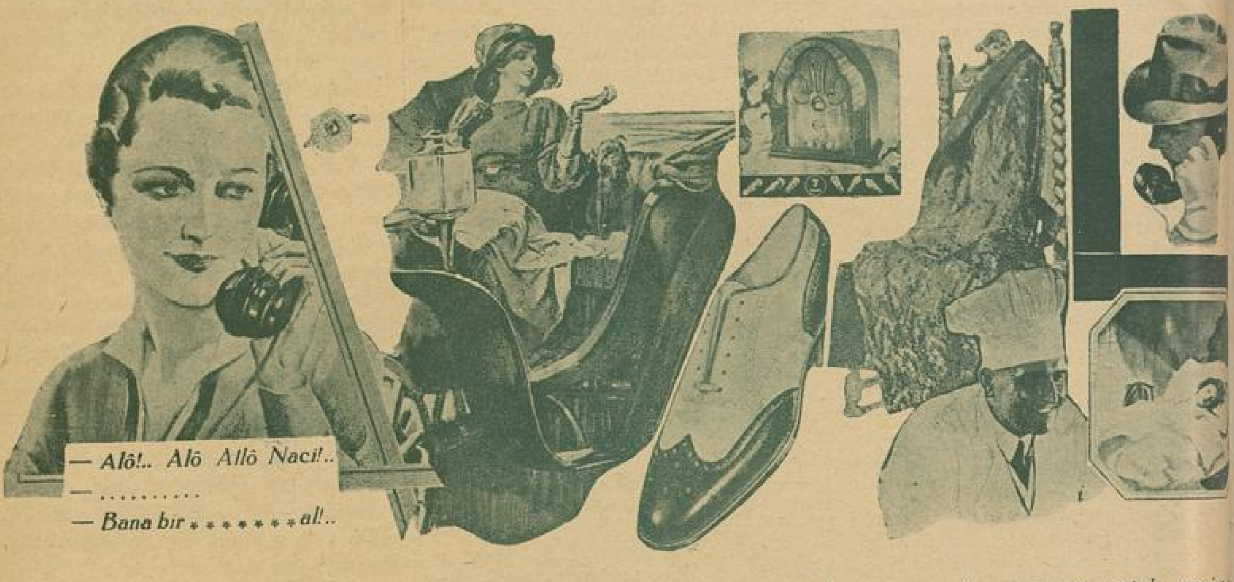

Bu resimde Bayan Hicran'ı kocası Bay Naci'ye telefon ederken görüyoruz. Orta yere sıralanmış manto, yatak vesaire yedi türlü eşya vardır. Bunların birinci harfleri size, bayanın bayından ne istediğini bildirmektedir.

Bu bilmeceyi doğru çözenlere armağanlarımız:

Birinciye: 10 parçalık tuvalet takımı kutusu; İkinciye: İngiliz mamulâtı bir raket; Üçüncüye: İpek şemsiye; Dör cüye: Şapka; 5 — 15: Kolonya, çorap, kravat, portföy, mendil; 16 — 40 Yüz kuruşluk bir kitap; 41 — 60 Yetmiş kuruşluk bir kitap; 61 — 80 Elli kuruşluk bir kitap; 81 — 100 Yirmi beş kuruşluk bir kitap.

Üçüncü sayımızdaki bilmecenin doğrusu: Açlık (Sefalet) kapıdan girince âşk pencereden kaçar.

Bu bilmeciyi doğru çözenler arasında yapılan kur'ada kazananlar:

1 inciye — Fotoğraf makinesi: İstanbul — Kurtuluş caddesi Saadet apartmanı 7 Bayan Fatma Binzet.

2 inciye — İpekli pijamalık: İzmir — İhracat komisyoncusu Bay İsmail Esat oğlu Hüseyin Avni.

3 üncüye — Yazı takımı: Samsun — Lise 311 de 87 Nadir Kemal.

4 üncüye — İpekli eşarp: İstanbul — Rumeli caddesi Celâl paşa apartmanı 3 numarada bayan Selma.

5-8 — Kolonya: İstanbul — Kız muallim mektebi 157 bayan Mevhibe Şeren; Ankara Güzel İzmir işevinde daktilo bayan Hüsniye Edip; İstanbul Validebağ prevantoryomda Nimet Halid Köni; Adana ziraat odası reisi bay Hilmi kızı Halide.

9-11 Podra: Ayaşta Bay Nuh vasıtasile bayan Hatice Sıddıka; B Sedbaşında Bay Vahid Ataç e bayan Melâhat; Ankara İktisat vek deniz nakliyatı umum müdürlüğ Ulviye.

12-14 Dolma kalem: Kony tasyon caddesi 95 No. da Fazıl; dişehir bakkal Hüseyin Hüsnü bayan Saadet Aksoy; Beyazıd e

No. 5 **YARIM AY** BİLMECE KUPONU No. 5

idaresi memurlarından bay Niyazi Alptekin.

15 Fotoğraf albumu: İstanbul Nişantaşı Şişli Terakki Lisesi 365 Atiye Eren.

Kitap kazananlar: İstanbul erkek lisesi 1522 Cevdet Oğuz; İstanbul Beşiktaş imamzade sokak 45 Şehvar Yurdman; İstanbul Nişantaşı Şişli Terakki lisesinde sınıf 8 Nejad Günol; İstanbul Üsküdar Kız san'at mektebi Fransızca muallimi Semiha; İstanbul Nafıa fen mektebi 47 F. Akçali; İstanbul Ticaret borsası bayan Hayrünnisa Canko; İstanbul Kız lisesi 1489 Nilûfer; İstanbul Erenköy Kız lisesi 497 Suzan Akarsu; istanbul Üsküdar sulh hukuk mahkemesi kâtiplerinden Meliha Artun; İstanbul Kadıköy Yoğurtçuçayırı 106 Ferhunde Özer; İstanbul Kabataş lisesi 1046 Nihad; İstanbul Üsküdar İhsaniye Çit sokak 61 Melâhat Kingan; İstanbul Pangaltı Poyraz sokak bayan Lûsi; Merzifon hükûmet caddesi 146 Muammer Utku; Gölcük Yavuz harp gemisi G. K. Z. Hayreddin Faruk; Antâkya (Suriye) posta kutusu 14 Fatin Kuseyri; Lefkoşa (Kıbrıs) Kitabcı Bay Lutiften Altay Özer; İzmir Anadolu ajansı mümessili Mustafa Batu oğlu Fahreddin Batu; Ankara erkek lisesi 1100 Kâfi Araç; Ankara Bayındırlık bakanlığı seferbirlik şubesinde bay A. Çetingöre kızı Yüksel; Ankara Adliye vekâleti icra hesabıcari kâtibi Nezihe; Ankara Başvekâlet neşriyat müdürlüğü memuru H. B. Kaya; Kırıkkale çelik fabrikası kimya labrantı Kasım; Edirne erkek muallim mektebi 187 Nesip Akyol; Çumra mahkeme yazganı Hakkı Altınay eşi Emine Altınay; Urla ikinci okul okutanı Memduh Terim; Tirebolu Sakarya mektebi muallimlerinden A. Ünad; Şarkî Karahisar İstiklâl okulu okutanı Mustafa; Görele Pamuk Osman oğlu Abdullah vasıtasile Gülseren Altınsoy; Mustafa Kemal pş. Peynirci zade Mehmed Remezi; Burdur orta mekteb 20 numaralı Hilmi; Balıkesir Memleket hastanesi başhemşiresi H. Çağlıyan; Hereke mensucat fabrikası ressam muavini M. Şükrü; Kırklareli Hasan Hacı çeşme sokağı No. 7 Necibe; Refahiye sıhhat memuru Rifat Öden; İstanbul Erenköy Ömer paşa sokak bay Muammer köskünde bayan Sabiha; Çanakkale Cumhuriyet müddeiumumisi oğlu Bedri Turan; İstanbul Üsküdar Doğancılar caddesi 125 Fehammeddin Engin; İstanbul Fatih - Çarşamba 238 Nimet Erden; İstanbul Şehiremini 6 No. Kireçhane sokak bayan Şefika; Diyarbekir Dizdariye kâtip Sinan mahallesi No. 10 Neclâ Osman; Ankara Maarif vekâleti ilk tedrisat memurlarından Mazhar Saracoğlu eşi F. Saracoğlu; Samsun Gar telgraf memuru bay Haşim oğlu Adnan; Diyarbekir telgraf baş müdürlük muhasebesinde bay Şekip; İstanbul Kuleli askeri lisesi 458 No. Taşdan İstanbul Beyoğlu İstiklâl caddesi 441 numarada Hamdi; Gaziayıntap Pazarcık ilkmektep mualli S. Kutlu; Ankara Erkek lisesinde 252 No. Salih Erez; Samsun lisesinde 425 No. Şahabeddin Bağcı; Amasya Ortamekteb İngilizce muallimi Fehim Fevzi; İstanbul Kasım Pş. Eşref Pş. yokuşu 13 Fehim; Samsun Erkek lisesi 161 Nuri.

YarımAyın (6 - 17) altı aylık abonesi: İstanbulda Vefa lisesi 60 Mehmed Sıtkı; Niğde piyade alayı kumandan muavini kaymakam Karahan kızı Narinç; Gaziayıntap Cümhuriyet mektebi muallimi Turgud Güngör; Eskişehir şeker fabrikaşı ambar memuru Süleyman Gürsoy; Kütahya Gazi Kemal mektebi 142 Zeki; Çorum sıhhat memurları mektebi 53 M. Şevket; Vize odun tüccarı bay Ahmed Haşim eşi Zehra; Çankırı asker mütekaidlerinden binbaşı bay Nazmi oğlu Ahmed Sıtkı; Bodrum sünger tüccarı bay Cevad eşi bayan Fahamt; İzmir Ali Şevket manifatura ticarethanesinde Adil Aktan; Ilgın Afıyon tüccarı Ahmed Asım oğlu Niyazi Receb, İznik Çınarlı mahallesinde 38 numarada bayan Zeyneb Celâl; Erzurum — Kars demiryolları işletme amirlerinden bay Şefik Abdullah; İstanbul Abid han un tüccarı İsmail Hakkı oğlu Mazhar Akın; İstanbul Bahçekapı Altın kundura evinde bay Mahmud Ekrem; Akhisar birinci okul okutanlarından Hüsameddin Kızıltan; Ereğli Hükûmet caddesinde 67 No. lu evde bayan İsmet; Kaş ikinci okul okurlarından 79 bay Murtaza; Karaağaç İstasyon ambar kâtibi bay Mustafa Mehmed; Samsun tütün tüccarı bay Sabri oğlu Tahsin Demirel; Çumra sulama işleri memuru bay Murtaza; İzmir Alsancakda tuhafiyeci Osman Mehmed kızı Ayşe Nermin; Adana Pamuklu dokuma şirketinde muhasib bay Etem Zekâi; Gediz ilk mekteb okutanı bay Mustafa Erdoğan; İstanbul Katırcoğlu hanında tüccardan Nazım Ali kızı Zübeyde; İstanbul Yerebatan fırıncu Ali Rızadan bayan Fatma Coşkun; Silivri zahire tüccarı Osman Nuri oğlu bay Halim; Amasya Manifaturacı bay Nureddin ve Ruhi; Adana posta kutusu 36 Türkistanlı Hüseyin; İstanbul Hukuk Fakültesi 1404 Muzaffer; İstanbul Kız lisesi 493 Harika Özengin; İstanbul Erkek lisesi 798 İsmet Tunçay; İstanbul Haydarpaşa lisesi 1422 Mustafa Tevfik.

Ademi İktidar

Bel gevşekliği, tenasül zafiyeti ve vakitsiz ihtiyarlık, vücud ve zihin yorgunluğu:

HORMOBİN

TABLETLERİ

kullanmakla tedavi edilir

Hormobin

Uzviyeti tenbih eder, sinirleri ve dimağı kuvvetlendirir; vakitsiz ihtiyarlığın önüne geçer; ve yaşamak neşesini iade eder

İstanbulda fiyatı *150* kuruş

Eczanelerde bulunur.

ADRES:

Galata Posta kutusu 1255

YENİ KİTAPÇI

1

Lira İle

Türkiyede çıkan bütün kitapları okuyabilirsiniz. Bütün kitap ihtiyacınızı "YENİ KİTAPÇI" dan temin edebilirsiniz. Taşradan sipariş kabul ederiz. Fihristimizi isteyiniz.

İSTANBUL: ANKARA CAD. No. 85

YENİ KİTAPÇI

Dünyanın en eski tanınmış markası olan BOTOT diş macunu ve diş suyunu tercihan kullanınız.

YARIM AY

Her ayın 1 inde ve 15 inde çıkar

İdarehanesi: Resimli Ay Basımevindedir

		Yıllığı	6 Aylığı
Abonmanı	Türkiyede	350 kr.	175 kr.
	Dışarıda	20 İs. fr.	10 İs. fr.

Yazı çevirgeni: Emin Refik Müslümoğlu

Basan: Resimli Ay Basımevi T. L. O.

Resimli Ay Basımevinin Yeni Çıkardığı:

YALANIN KUDRETİ

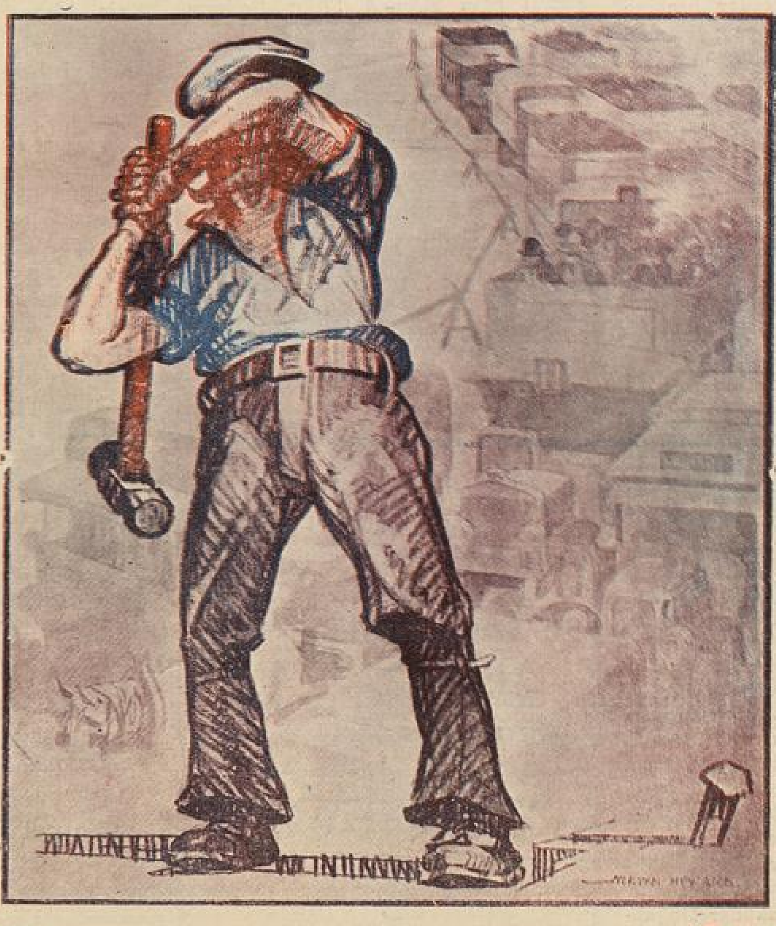

Yazan:
YOHAN BOJER

Çeviren:
KÂZİM NAMİ

Kültür Bakanlığı M. T. T. Kolu üyelerinden ve çok tanınmış eski yazıcılarımızdan KÂZIM NAMİ, Norveç güzel yazıcılarının ölmezlerinden YOHAN BOJER'in bu nefis eserini dilimize çevirmiştir. Küçük bir köyde bir arada yaşıyanların insel duygu ve yardımlarını, biribirleri arasındaki bağlılığı; ve bir kötü adam, bir yalancı yüzünden bu düzenli ve ılık köy yaşayışının nasıl alak bulak geldiğini.. bir yalanın ne byük sıkıntılara, facialara yer verdiğini anlatan çok yüksek tezli bir kitaptır.

— Tanesi 75 Kuruştur —